

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an 4 coroane.
 Pe o jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10-lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăci nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Năpăditorii.

În nrul din urmă al foii noastre am făcut cunoscut cuprinsul mesagiului de tron, sau al vorbirii cu care domitorul nostru a deschis dieta din Budapesta.

În toate țările constituționale, adevărat parlament, mesagiul de deschidere se face de către minister, în înțelegere cu capul statului. Așa este aceasta și la noi și de aceea mesagiul cuprinde planurile guvernului și înșirarea lucrărilor mai mari, ce el are de gând, spriginit de dietă, să le facă în viitor.

Între aceste planuri este amintită ceva și despre măsurile, ce stăpânirea vrea să le iee față de *imigrări și emigrări*.

Știți d-voastră, iubii cetitori, ce înseamnă aceste vorbe? Pentru aceia cari nu ați și, eată vi-le tălmăcesc pe scurt.

Cuvântul *a imigra, imigrare*, înseamnă intrarea în o țară a unuia sau a mai multor oameni, cu familiile lor cu tot și așezarea lor statornică, ear' *emigrare*, înseamnă, dimpotrivă, eșirea pe timp mai lung sau pentru totdeauna a unor oameni din o țară, ca să se așeze în alte țări.

La noi emigrarea, adevărat depărtarea din țară se face în mare măsură; cu deosebire Slovacii emigrează mulți, dar și alții mînați de lipsă se duc la America, și în alte părți spre a câștiga bani. Mai de curînd au început a emigra și Români, așa că în America de mează-noapte se află mulți Români, ca munci-

tori de fabrici, merși cei mai mulți cu gândul de-a se reîntoarce acasă peste câțiva ani.

Dar' despre emigrări vom vorbi de alte ori. Acum vom să arătăm cum stăm cu *imigrările*, adevărat cu cei ce *năpădesc* în țeara noastră și ce avem să facem față de ei.

Din țările vecine puțini sînt aceia cari vin la noi să se așeze. Numai din o țară vin mulți și aceștia sînt de o nație și o lege. Sînt *Jidovi* din *Galizia*, cari în câțiva ani au năpădit, ca lăcustele, asupra ținutului din partea de mează-noapte-răsărit a țării, locuită de *Ruteni*. Și acești *imigranți*, acești *venetici*, cu obiceiurile lor de cămătărie, cu rachiu stricat și fel de fel de negoate false, au adus la sapă de lemn pe bieții *Ruteni* sau *Ruși*.

Atât da mare este sărăcia la acest popor, încât chiar și stăpânirea ungurească, care spriginește și gugulește pe fii lui *Israel*, s'a hotărît să iee măsuri împotriva lor și să ocrotească pe *Rutenii* caliciți. Astfel și în mesagiul se zice, că să vor lua măsuri de a se opri *imigrările* (și și *emigrările*) și spre acest scop se va face poliție de stat pe la granițe.

La ce va ajunge stăpânirea ungurească cu măsurile ei, nu știm, dar tare ne temem, că *Jidovii* din *Galizia* se vor străcura și de aci înainte în ținutul *Rutenilor* și și de altfel în mulținea du-se și ne mai avînd ce sugera de pe bietul țeran rutean, vor năpădi și prin ținuturile noastre. Căci deja în *Maramureș* și *Sătmar* s'au așezat astfel de lifte și s'au ivit uni și în *Ardeal* până pe la *Dej*, purtând caftane lungi și vukli la urechi.

De aceea încă de ou vreme trebuie noi să luăm măsuri față de aceștia și să nisum a-i *ține departe de ținuturile noastre*, ca să nu ajungem și noi la soarta tristă a *Rutenilor*.

Aceasta numai așa se poate, dacă vom desvolta prin satele noastre negoțul mic și cărcimăritul. *Jidovul* venetic nu și-se așază în satul, în care sînt bolți și cărcime românești, cu boltași harnici, bine știind, că acolo nu pot face negoțuri, nu pot prinde rădăcini.

Eată pentru ce facem luători aminte pe iubii nostri țărani la primejdia, ce-i așteaptă într'un viitor mai apropiat sau mai depărtat, dacă nu se vor păzi de cu bună vreme.

Eată pentru ce rugăm pe fruntașii satelor noastre, preoți, învățători, notari ș. a. să stăruiească pentru a se deschide bolți românești, și a avea cărcimari români în toate satele noastre.

Așa ne vom întări noi pe noi și ne vom apăra de năpăditorii străini.

silv. mold.

Regele Greciei în Viena. Regele *George* al Greciei sosind la Viena, a primit în audiență pe ministrul nostru de externe contele *Goluchowski*, cu care a conferat timp de 1 oră și jumătate.

Se așteaptă sosirea prințului *George* la Viena.

Conflict diplomatic. Un interesant conflict diplomatic s'a ivit între monarhia noastră și Turcia. Anume din *Bosnia* și *Herțegovina*, în urma mișrierii, Turcii au început să emigreze.

FOITA.

Moștelor lui Mihai.

Te salut vovod al țării,
 care'n geniala-ți minte
 Făurit-ai o idee uriașă:
 A Părinte!
 Visul tîu?
 Era să fie visul cel mai fericit
 Dacă moarte mișească
 în cortu-ți nu te-ar fi răpit!

Te salut vovod al țării
 și cu mine împreună
 Mândrii fii ai României,
 ce vin acum să depună
 O cunună pe altarul sacru,
 sfânt și neuitat
 Ce păstrează moște sfinte
 de vovod și împărat;

Moște ce șoptesc într'una:
 Libertate și frație
 Vreau să falfă labarum
 peste o mare Românie;
 Vreau în țările române,
 hora mândră să jucați
 Vreau credință, vreau iubire
 și unire între frați.

Dai semnalul înfrățirii?
 Foc aprinzi al vitejiei?
 Pân' la tine vrei să ajungă
 strălucirea României?
 Trîmbițată ca să fie
 și de ângeri vrei în cor,
 să se teamă tot vrășmașul
 pe de slăvitul tîu popor?
 Te salut vovod al țării,
 care'n geniala-ți minte
 Făurit-ai o idee uriașă:
 A Părinte!

Visul tîu se știi că este,
 visul nostru mult dorit.
 Tu, din ceruri, uneltește
 ca să fie implinit.
 21 Septembrie 1901. Smara.

Hora lui Vălean.

Poesie populară auzită de *Sabin Dragomir*,
 învățător, în *Giula*.

Frunză verde maieran
 Asta-i hora lui Vălean.
 Ba când era Joi seara
 Vălean mândru se găta,
 Șapte mândre-l aștepta
 Cu cafeiul încălzit
 Jumătate otrăvit,
 Căci din cafeiul a cinat,
 Vălean rău s'o supărat,
 Noapte bună și-o luat
 Și acasă a plecat
 Și din gură-o cuvîntat:
 Așterne-mi măicuță patul
 Că vai rău mă doare capul.

Pașapoartele și-le vidimează prin consulul turcesc din Ragusa. Autoritățile austriace însă au nimicit pașapoartele acestea pe motivul, că consulul turc nu e îndreptățit să le vidimeze. În urma acestei proceduri consulul turc, în consfătuire cu reprezentanții diplomatiei turci din Cetinje și Albania, a declarat că Bosnia și Herțegovina și astăzi stau sub supremația Turciei, în urmare consulul turcesc are dreptul să vidimeze pașapoartele. Din Constantinopol consulul deasemenea a primit îndrumare să exerciteze acest drept și pe viitor, fiindcă în aceasta primește expresiune suveranitatea Sultanului asupra provinciilor ocupate.

Concesiuni Cehilor. Pentru împăcarea Cehilor și câștigarea lor la o muncă pacinică parlamentară, prim-ministrul austriac Dr. Körber — după cum scrie „Slavische Correspondenz“ din Viena — a conces înființarea unei universități cehice în Prossnitz. Cehii resping această concesiune, și pretind, că a doua universitate cehă se fie ridicată în Briinn.

ORGIILE ȘOVINISMULUI. În congregația de alaltăieri a comitatului Neutra, Mérey a făcut o propunere, primită unanim și cu mare însuflețire, în sensul căreia adunarea își exprimă indignarea asupra neinteresării și dispozițiilor necorecte ale autorităților din cercurile Senit și Verbo, în urma cărora au fost aleși deputați dietali panslavi.

Contele Eszterházy aprobând propunerea, pentru reușita panslavorilor face răspunșabil guvernul țării și pe Széll, atacă preoțimea catolică și luterană, care a votat cu „panslavi“.

Din dietă. În 3 l. c. s'a constituit biroul parlamentului ungar. După-cum era decis deja între partide, președinte a fost ales contele Apponyi Albert, care a primit 242 voturi; partidul kossuthist a votat în parte pentru Komjatty Béla, dându-i 36 voturi. Vicepreșidenți au

Maică-sa din graiu grăia:

„Spusu-ți-am eu Vălean ție

Mândrile te-or pune bine.

Nu te-or pune că te-o pus

De le-ar bate cel de sus.

Ba când era pe le cină

Lui Vălean ținea lumină,

Când era la mează-noapte,

Văleanu trăgea de moarte,

Când era la cântători

Vălean învălțit de flori,

Ba când eșiau zorile

Il cântau surorile,

Ba când zorile eșiau

Clopotele le trăgea.

Frunzuță verde de nuc

Pe Vălean în groapă-l duc

Frunzuță verde de nalbă

Pe Vălean în groapă-l bagă.

fost aleși: Talián Béla și Dániel Gábor, notari: Dedovich György, contele Eszterházy Kálmán, Illyés Bálint, Lázár Árpád, Molnár Antal și Nyegre László, maior-dom Csávossy Béla.

Partidul kossuthist a făcut încercarea să fie ales la postul de vicepreședinte un kossuthist. Prim-ministrul Széll nu s'a învoit la aceasta. Le-a promis însă, că organizând încă două posturi de notari ai dietei, unul îl va ceda kossuthiștilor, cari astfel vor fi reprezentați în biroul camerei prin doi membri.

BESPINȘI. În 20 Mai, a. c. n. a fost condamnat redactorul „Tribunei“ la un an și trei luni temniță și 1100 de coroane amendă în bani. Încriminați au fost articolii „Puneți Stavilă“ și „Sunt lași“, în cari erau combătute abuzurile și nelegiuirile ungurești. Contra sentenței s'a înaintat nulitate, și astfel actele au ajuns la Curie. Joi a deliberat Curia în această cauză întărind sentența curții cu jurați.

Confiscat. Nici nu mai știu a câte-oară „Deșteptarea“ din Bucovina ne sosește impestrițată de confiscare. Ultimul număr încă a fost schingiuit de cenzura lui Bourguignon, fiind confiscată o parte din articolul prim, în care combate haisa și denunțările puse la cale de guvernul provincial contra frunțașilor Români, cari cu demnitate țin la cauza națională românească. E o vecinică dovadă această confiscare, că în monarhia noastră dăinuiesc stări medievale.

Bulgarii și Sârbii. Deputații Sôbraniei din Sofia și-au exprimat dorința de a face o vizită membrilor scupcinei la Belgrad. Atară de aceasta e în proiect și o excursie a profesorilor și învățătorilor bulgari și a reuniunilor de cant și gimnastică, la Belgrad.

Acestor vizite, dar' cu deosebire vizitei deputaților bulgari, li-se atribuie mare însemnătate politică.

INTREVEDERE DE ÎMPĂRAȚI. Ziarnul „Le Rappel“ din Paris scrie, că Monarșul nostru va ave în curând o întrevedere cu Țarul Rusiei în un oraș din Gallia. „Le Rappel“ e informat, că în privința aceasta s'a luat o înțelegere între Monarșul nostru și marele duce rus Nicolaievici cu ocazia vizitei, acestuia în Budapesta.

Românii în comitate.

După-cum ne comunică corespondenții noștri, în ceroul Hususéu, comit. Târnava-mică, s'a făcut alegerea de membrii în congregațiunea comitatensă în 28 Oct. Conform unei învoiri s'au ales 4 Români, 4 Sași și 4 Maghiari. Românii sânt d-nii Stefan Lita, preot în Lunca, Filip Docolin, preot în Micăsasa, Ioan Horșia, preot în Bia și Alexandru Pătruțiu, proprietar în Tăuni. Din partea clubului din D. Săn-Mărtin nu s'a arătat nici o interesare.

În comitatul Sibisului, cercul rural al Sebeșului au reușit Românii Silvestru

Moldovan, dir. „Tribunei“ și „Foi Poporului“, Victor Tordășianu, funcț. consist. și Ioan Henteș, pretor, ear' în cercul al II-lea orășenesc d-nii Mateiu Voileanu, asesor cons., Dr. Nicolae Vecerde și Dr. Alexandru Străvoiu.

DIN LUME.

Sêrbia.

Di Vuici, presidentul consiliului, a declarat că relațiunile Sêrbiei cu Austro-Ungaria, cari întotdeauna au fost corecte, s'au îmbunătățit și mai mult încă în ultimul timp. Guvernul se va sili, ca aceste raporturi să fie și mai mult întărite.

În ce privește raporturile cu România și Bulgaria, presidentul consiliului a declarat, că ele sânt prietenești și a terminat, exprimând speranța, că relațiunile economice cu aceste state se vor desvolta și mai mult.

Americani și Filippinele.

Revolta din Filippine are un caracter foarte serios. Aproape toate insulele archipelagului sânt în plină insurjecțiune. În insula Bilaran s'a descoperit un complot, în care sânt implicate și autoritățile locale. Indigenii s'au aprovisionat cu arme și opun rezistență trupelor americane. Guvernul Statelor-Unite a hotărît să întrebuinteze sistemul vechiu al Spaniolilor, altă dată atât de criticat de Americani: Se vor aduna în lagere toți indigenii, cari se declară neutri, și în contra rebelilor se vor lua măsurile cele mai crude.

Turcia.

Valiului din Soutari (Albania) i-a succedat păcifice semințiile albane răsculate, cari au declarat, că se supun, reintorcându-se la ocupațiunile lor pacifice. Trimiterea deja dispusă a trupelor s'a revocat.

Anexarea Cretei.

„Frankfurter Zeitung“ află din isvor absolut sigur, că Rusia și Franța îi lasă principelui George mână liberă în privința anexării Cretei. Se așteaptă acum numai momentul potrivit pentru proclamarea încorporării. Principele a venit la Viena, ca dimpreună cu tatăl-seu, regele George, să confereze în chestia încorporării cu Împăratul Austriei.

Atentat contra împărătesei Chinei.

Asupra împărătesei Chinei, care călătorea înspre Honanfu, s'a făcut un atentat. Atentatorul avea ca armă o suliță, cu care a străpuns o persoană din suita împărătesei. El a fost ucis pe loc.

Conflictul franco-turc.

În cearta dintre Franța și Turcia nu s'a făcut nici acum pace. Aflând Sultanul, că o parte a flotei franceze va pleca înspre Turcia, s'a grăbit să declare, că plătește toți banii ceruți de Franța (peste 7 mil. lei). Aceasta însă nu se încrede în vorbele lui și a trimis flota în apele turcești. Se crede, că Francezii vor ocupa vr'un port tur-

cens, pe care-l vor stăpâni până ce Turcia va împlini cererile Franciei.

Consilierul ambasadei franceze din Constantinopol, *Bapst* a înaintat Poartei pretensiunile Franciei, cari sunt următoarele:

Recunoaşterea oficioasă a tuturor şcoalelor, cari stau sub scutul Franciei sau sunt ale congregaţiilor religioase franceze.

Recunoaşterea tuturor spitalelor franceze şi a tot ce aparţine acestora.

Îngăduinţa pentru a se pute reedifica şcoalele şi alte institute, dărimate în turburările armene din anii 1895 şi 1896.

Recunoaşterea noului patriarh din Chaldea.

Adresa se termină cu declaraţia, că Franca nu mai suferă nici o amănare pentru împlinirea acestor pretensiuni.

Admiralul *Caillard* e însărcinat probabil a ocupa insula *Mytilene*, ca garanţă pentru împlinirea pretensiunilor. Această insulă dominează calea spre Dardanele.

Anglia şi Transvaalul.

Despre o nouă victorie a Burilor raportată la Bethel comunică Kitchener, că colonelul Benson a suferit mari pierderi. Şi acesta a murit în urma rănilor primite. După ştiri sosite pe alte căi lupta abia a ţinut o jumătate de oră şi Englezii au ridicat stindardul alb înălţând şi mâinile în semn, că se predau. Oficerii englezi sunt mai toţi morţi, puţinii rămaşi în viaţă sunt răniţi greu. Burii au făcut aproape 500 prizonieri, fără ca ei să fi suferit pierderi însemnate.

Comandantul Burilor a fost Louis Botha, despre care credeau Englezii, că o să-l prindă în curând.

Impresiunea acestei înfringeri a Englezilor a fost mare în Anglia. Chiar şi foile cele mai guvernamentale o numesc o catastrofă dintre cele mai grozave. Cât de mare e iritarea în Anglia, se vede şi de acolo, că în Wales s'a răspândit vestea, că statul englez e bancrot şi că banii depuşi de oameni la casele de păstrare dela postă se folosesc pentru războiul din Transvaal. O mulţime de deponenţi şi-au scos banii şi nimeni nu mai vrea să şi-i depună la casele acestea.

Ducele de Connaught a primit ordinul, ca să plece numai decât cu regimentul lui de husari pe câmpul de războiu. Într-o ordinaţiune a ministrului englez de războiu se aduce la cunoştinţă, că fiecare bărbat capabil de a purta armele să fie gata pentru posibilitatea de a merge până la Crăciun în Africa-de-sud.

Representanţii buri au ţinut alaltăieri în Hilversum o conferenţă în casele lui Krüger.

Dr. Leyds va protesta în curând din nou contra liferării de cai ce se face din Austria şi Rusia pentru armata engleză.

Oficerul englez *Doyle*, căzut în captivitate la Buri, a fost împuşcat. Alte represalii au să urmeze. Generalul Botha a adresat lui Kitchener o scrisoare, în care-l vesteşte, că pentru orice Bur executat de Englezi va fi împuşcat un oficer englez.

Ştiri mărunte.

Senatul a primit cu mare majoritate proiectul de răspuns al majorităţii comitetului pentru adresă.

O iradea a Sultanului Interzice Iezuiţilor alungaşi din Franca intrarea în Turcia.

Trupele din Waelhem (Belgia) s'au răsculat contra cetăţenilor. Acestora le-a succedat să respingă atacul, omorînd 3 soldaşi.

În Bogata (Columbia) s'a descoperit o conjuraţiune contra guvernului. Ministrul de războiu, amestecat în ea, a fost arestat.

Briganţi bulgari au răpit pe soţia directorului de poliţie din Salonic.

Din Manilla se anunţă, că generalul Malvara, nonl conducător al Filipinilor, a dat un manifest, în care se proclamă de căpitan-suprem şi declară, că va reorganiza armata şi va numi doi mareşali şi 4 brigadiri.

SCRISORI.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“.

(Sedinţa a 10-a literară).

Şedinţele aşa zise literare, puse la cale de reuniunea sodalilor noştri, se urmează de 3 ani încoace regulat în fiecare lună. Joi, la orele 8 seara cele trei odăi, relativ spaţioase ale reuniunii, abia încăpeau numărul însemnat de doamne, d-şoare şi meseriaşi, cari acceptau cu încordată nerăbdare executarea variatului şi bogatului program, stabilit pentru această şedinţă.

Preşedintele reuniunii, dl *Victor Tordăşianu*, deschizând şedinţa, face o privire retrospectivă asupra şedinţelor de până aci şi constată cu multă satisfacţiune progresul, ce membrii l-au făcut şi continuă a-l face pe terenul *cultivării minţii şi a inimii*. Modesta noastră bibliotecă s'a dovedit a nu mai mulţumi pe numeroşii iubitori de lectură, aşa, că unii şi alţii nevoiţi sunt a recurge pentru cărţi bune la bibliotecile noastre, ce se mai găsesc în Sibiu. Un număr însemnat de sodali, cari şi-au făcut anii de ucenicie şi o parte din viaţa de sodali la măestri şi în oraşe străine, azi vorbesc o limbă curată şi fluentă românească, ba unii, cari în urma referinţelor nefaste, în oari au trăit, perduţi păreau a fi pentru neam, azi mândri sunt pe numele de Român. Reuniunea noastră poate fi veselă, când poate constată, că în toate întreprinderile ei spriginită este cu căldură de toţi oamenii noştri de bine şi cum la şedinţele ei literare şi alternează şi emulează între sine măestri, sodali şi damele din cor.

De încheiere roagă tineretul prezent a folosi timpul liber cu cetire de *cărţi bune şi folositoare*, căci dacă mintea ne este luminată, lumină ne va povăţui în toate afacerile noastre. Să ne împlinim cu toată inima datorinţele primite asupra noastră, căci prin aceasta pe lângă, că ne cinstim pe noi înşine, cinstim şi pe cei-ce încredere şi-au pus în noi.

Şirul punctelor din program l-a început zeloasa d-şoară *Ana Banea*, prin

declamaţiunea poeziei *Isvor de apă vie*, de G. Coşbuc, poetul predilect al nostru. Prileperea, corectitatea, cu care d-şoara Banea ne-a predat această lungă şi grea poezie, ne-a arătat pe d-şoara Banea ca pe una, care se bucură de deosebit talent în memorisarea şi predarea poezilor, ce le ceteşte şi studiază cu plăcere şi cu atragere. Mititelul, curajosul şi inteligentul băieţel de şcoală *Ilarie Boia*, ne-a umplut de uimire şi ne-a încălzit inimile româneşti prin declamarea poeziei *Dorobanşul*. Culegător tip. dl *Ioan Spineanu*, a declamat spre mulţumirea generală poezia *Peneş Curcanel*, de V. Alexandri. Sodalul măşar *Iacob Cărătuş*, a cetit la înţeles bucată *Mama* din cartea intitulată *Ionel* a dlui V. Gr. Borgovan. D-şoara *Paraschiva Simţion* ne-a declamat apoi poezia *Adio*, de V. Alexandri. D-şoara Simţion, pare-mi-se se produce pentru prima-ora şi dacă va mai continua va pute mulţumi ou prestaţiunile sale şi pe cei mai pretenţioşi. Voinicosul şi de tot zelosul culegător-tipograf, dl *Nicolae Bratu*, şi au adaus un nou titlu la recunoştinţa, ce reuniunea i-o datoreşte pentru ostenelele ce şi-le dă pe toate terenele în interesul înaintării reuniunii, prin predarea poeziei *Dorul*, de *Sebastian Stanca*. Poezia *S'a dus*, de Maria Cioban, a fost bine declamată de d-şoara P. Apolzan. Punctul final a fost destinat micuţului *Ilarie Boia*, care din nou ne-a electrisat prin predarea cu foc a poeziei *Carol I*, poezie plină de iubire şi de însufleţire pentru neam. Şedinţa aceasta a fost din toate punctele de privire una dintre cele mai reuşite, drept aceea preşedintele mulţumeşte cu căldură participanţilor şi celor cari s'au produs!

De încheiere amintesc, că între cuvântul de deschidere şi între program, notarul reuniunii, dl *I. Apolzan*, a cetit protocoalele şedinţelor administrative din luna Octomvrie, din cari, între alte multe, am aflat că stimabila doamnă *Minerva Dr. Brote*, a primit în mod generos şi pentru anul de faţă *protectoratul la sărbările împărţirii darurilor de Crăciun între săracii noştri*, ce reuniunea noastră le pune la cale.

Un participant.

Soldatul englez.

În Anglia nu e introdus serviciul militar obligator pentru fiecare cetăţean. Fiind Englezii o naţie de neguţători, şi încă de cei cu parale multe, s'au ferit să aducă o lege, care să-i silească pe toţi la serviciul militar, mulţumindu-se a-şi angaja o oaste cu plată. Pentru soldatul englez purtarea armei este o ocupaţiune, care-i câştigă pâinea de toate zilele.

Se înţelege, că şi serviciul lor militar nu prea seamănă cu al nostru, mai ales în timp de pace. Un recrut englez deserie *munca* lor în chipul următor: Dimineaţa la 7 ore mă scol, îmi fac patul şi mă spal. La 7¹/₂ începe serviciul, care ţine până la 8, când ne punem la dejun. Dela 8¹/₂—10¹/₂ lucrăm în casarmă; mai curăţim câte ceva, aducem lemne, cărbuni etc. La 10¹/₂ mergem în sala de lectură, unde cetim

sau ne omorăm altoum timpul până la timpul mâncării. Dela 2—4 facem deprinderi militare în sala de gimnastică, la 4^{1/2}, căpătăm ciaiul, mai facem câteva deprinderi și plecăm la preumblare până câtră 10 ore seara, când ne culcăm. — Minuat serviciu militar!

Soldatul bătrân încă nu e mai ocupat. El face din când în când câte o paradă, merge la școala companiei și și curăță arma. Dela 7—11 ore poate rămâne afară.

Cu tot traiul acesta bun e foarte greu pentru ministrul englez de războiu să și completeze armata cu numărul recerut de soldați și chiar acum cu ocaziunea războiului din Africa-de-sud a trebuit să cheltuească sume enorme în scopul acesta. Nici nu e mirare, dacă avem în vedere, că industria foarte dezvoltată a Angliei are lipsă de brațe multe, pe cari le plătește mai bine decât ministrul pe soldații sei. De aceea se și angajează ca soldați de regulă oameni slabi la trup sau leneși.

Soldații englezi sunt tractați binișor, în deosebi în privința mâncării și a nelucrării. Ei nu prea iubesc războiul, deși pentru acesta au fost angajați. Mulți dintre vântură țeară acestia se bucură, dacă pot ajunge într'unul din regimentele din India. Aici are și mai puțin de lucru și petreceri mai multe. Soldații indieni săvârșesc toată munca mai grea, chiar și dimineața soldatul englez nu se scoală până nu i-au servit acestia ciaiul.

Ca să se înroleze cineva în armată, n'are lipsă de documente, de aceea nu e mirare, că aflăm în armata engleză soldați, cari sunt încă aproape băieți. Toți generalii englezi s'au plâns despre ticăloșia acestui material. Și cu toate acestea, între soldații acestia s'au aflat mulți viteji, după-cum au dovedit pe multe câmpuri de luptă. Luorul se explică prin împrejurarea, că aparțin unei rase puternic; fac multă gimnastică și se hrănesc bine.

Numai de comoditate nu se pot lăsa. În războiul din Crimeea au întârziat trupele engleze de nenumerate ori să vină la timp când era vorba de a întreprinde ceva contra Rușilor, același lucru s'a întâmplat și în războiul din China și acum în Africa-de-sud.

Sergentul umblă ca angajator (verbunș) prin țeară. Se întâmplă uneori de se înrolează prea mulți, ca în anul 1895 d. e., în alți ani nu și pot completa nici până la jumătate numărul, de care au lipsă. Într'un astfel de caz merge sergentul prin toate satele și primește pe ori-ce cerșitor, vagabund etc., ca soldat al maiestății sale, regelui Angliei.

Să ne uităm într'o casarmă! Gornistul a dat signalul de sculare. Soldații cei tineri se ridică din paturi, cei bătrâni dorm mai departe. La 8 dejunază ciaiul cu unt, pește sau cărnați. Fiecare mercenar englez capătă pe zi 1/4 punți carne, 1 punt de pâne și 35 bani pentru adausuri la mâncare, legume, poame etc. Prânzul e bun: supă, friptură, biftele de carne ș. a. În sala de lectură află gazete, cărți, biliard, în cantină și cafea. Spirituasele sunt o raritate în casarmile engleze, se bea mai mult bere.

Pentru serviciul de arme propriu zis rămâne puțin timp. Căsătoria se permite soldaților, cari au servit 7 ani, au primit 2 medalii pentru purtare bună și au cel puțin 60 florini la casa de păstrare. Suboficerii sunt mai toți căsătoriți. Ei poartă tot greul serviciului, oăci oficerii numai rar vin în atingere mai intimă cu soldații.

Pe lângă o astfel de întoamire a armatei nu e mirare, că au trecut 2 ani de zile și oastea engleză de 250.000 n'a fost încă în stare să supună pe micul, dar' viteazul popor al Burilor.

„Călimdarul Poporului“

Probă de ilustrație.

MAC KINLEY,
fostul president al Statelor-Unitate.

Din frumoasele ilustrații, ce împodobesc „Călimdarul Poporului“, pe anul 1902, dăm azi portretul lui Mac Kinley.

Ilustrațiile celelalte din Călimdar sunt următoarele:

Școala elementară din Buzău (România).

Candiano-Popescu, eroul dela Grivița.

Monumentul vânătorilor din Ploiești.

Biserica română din Șoimuș.

Biserica română din Bistrița.

Edward VII, regele Angliei.

Port dela Săcalul-de-munte.

Portretul dlui Teodor Mihali.

Portretul dlui Florian cav. de Porcius.

Ginseppe Crispi, fostul ministru italian.

Krüger, presidentul Transvalului.

Pascălitorul bătut. (Glumă ilustrată cu 2 ilustrații).

Esposiția din Ilimbay.

Trăim în timpul materialismului, ce-lui mai cras. Aproape fiecare dintre noi nu se străduiește spre alta, decât să și facă traiul cât mai tihnit, să muncească cât mai puțin și să câștige, cu puține ostenele, cât mai mult. Din câștigul astfel agonisit apoi, numai în rari cazuri împărțim și pe cel neajutorat.

De câțiva ani încoace s'au întemeiat printre noi o mulțime de așezăminte, care de care cu ținte mai nobile, mai feroice pentru popor. Felul însă cum cele mai multe din ele lucrează, denotă și el materialismul; o seamă din oamenii puși în fruntea lor par a nu avea alta în vedere, decât câștigul agonisit

pe nemuncite, dar' cu atât mai îmbelșugat. Aceste stări de lucruri trebuie să ne pună pe toți pe gânduri și să ne trezească cu o zi mai curând din buimăceala, în care ne găsim, pentru că mai dăinuind mult aceste stări, — la ruina sigur vor duce pe exploatator și pe exploatat.

Cine alții decât însoțirile noastre de economie, multe puține câte le avem, sunt datoare a ne deschide ochii trupesti și sufletești asupra neajunsurilor și desastrelor, ce ne amenință. Durerea însă nici acestea, din lipsa oamenilor cu pricepere și cu zel pentru cauză — nu es aproape cu nimic din șirul așezămintelor caracterizate mai sus. Abia avem 3 reuniuni economice, dintre cari cea mai veche, cea mai bogată, atât ca avere, cât și ca teren de activitate, înțeleg reuniunea economică din Caransebeș, e pe cale de a trece, precum aflu, din lipsa de oameni, în mâni străine; a 2-a după aceste, cea din Sibiu mai vegetează cum vegetează până D-zeu va ține în fruntea ei pe neobositul și încărunțitul profesor de economie, actual president al ei, dl Dem Comșa, ear' sora cea mai tinăra a acestora, cea din Orăștie, se găsește în obositoarea muncă cu greutățile începutului.

Acestea știute: câte un semn de activitate, câte o mică jertfă adusă pe altarul bunei stări a țeranului nostru mult exploatat, trebuie să ne umple de bucurie, trebuie să ne învieze sufletul și inima mult întristată și amară. De o astfel de bucurie cuprinse au fost inimile unei mari părți a locuitorilor de pe Hărtibaci, când au aflat, că reuniunea noastră agricolă sibiană își va ține pentru a. c. esposiția anuală de vite de prăsilă în comuna Ilimbay.

Echoul doririlor reuniunii agricole răsunat-au cu vioiciune pe întregă întinderea văii noastre, căci harnicul paroch Ioan Alexandru din Ilimbay, viu interpret al acelor doriri s'a făcut.

Conferența fruntașilor din 10 comune, convocată de cucernicia sa încă în vară, hotărîre tare luata de a da cu toții puternică mână de ajutor cărmacilor reuniunii, ca astfel lor îmbărbătare să le dăm în lucrările ce le sunt încredințate, ear' noi vrednici să ne arătăm de încrederea pusă în noi.

Ziua sărbătorii Sf. Paraschiva (27 Oct. n.) pe toți pregătiți și-a găsit, căci fruntașii — preoți, învățători, primari, notari etc. — și-au făcut fiecare datoria: Dorința și voința poporului, ca D-zeu, ocărmitorul a toate, să favorizeze de timp frumos încoronarea lucrărilor obositoare a tuturor, s'a implinit, oăci nu înzădar se zice „Vocea poporului este vocea lui Dumnezeu“. Unde până Duminecă, vântul turbat și rece ca viața fără de rost — nu voia să mai înceadă, în aceea zi Dumnezeu la jodihnă pare a fi trimis obositul vânt, ear' ceorul înseninat încălzit-a fisicul și inimile noastre cu dulci raze, ce cu mare belșug se revărsau asupra acelor, cari pentru popor consacră o părticică din aceea cu ce Dumnezeu i'a înzestrat.

Ca lucrul să și primească adevărata încoronare, cum am zis, și-a făcut fiecare datoria. Ilimbayeni au găsit frumos și cu inimă pe toți oaspeții

sosiți, reprezentanții comitetului central din Sibiu (presid. D. Comșa, controlorul E. Verzariu, membrul reun. Dr. V. Dan, adv. și V. Tordășianu) — au fost întâmpinați de un frumos *banderiu de sălăreși*, formați din junimea comunei — în drumul dintre *Hosman* și *Marpod*. În fruntea lor se găsea notarul *Ioan Popa* și primarul *Ioan Alexandru*, dintre cari cel dintâiu prin cuvinte alese și calde, bineventează în numele tineretului comunei Ilimbav reuniunea. Președintele reun., dl *D. Comșa*, în răspunsul său asigură tinerimea de dragostea ce reuniunea o are pentru toți și și exprimă bucuria, că tinerimea, chemată cu timpul a sta în fruntea afacerilor, — nu stă cu nimic îndărătul bătrânilor.

Sosiți în Ilimbav, puternice „*Să trăiască!*” din sute de piepturi au întâmpinat pe oaspeții sibieni. Bucuriei noastre expresie i-a dat aci părintele *Ioan Alexandru*, care prin o cuvântare avântată și plină de căldură, mulțumește comitetului reuniunii pentru onoarea, ce i-a dat-o comunei Ilimbav, prin aranjarea expoziției acolo. Dl preșid. Comșa, la rîndul său mulțumește pentru buna primire cum și pentru ostenele aduse de fruntași în această cauză.

După sosire ne-am întreținut puțin cu toții în casa ospitală a părintelui *I. Alexandru*, unde s'a făcut și planul după-cum avem să lucrăm, ear' de aci, la orele 11 din zi, ne-am intrunit pe locul expoziției. E primul caz, îmi zicea unul din oaspeții sibieni, că dat ne este a găsi un aranjament, ce nu lasă nimic de dorit. Comitetul aranjator local, în frunte cu parohul, notarul și primarul, adecă au ținut ca locul expoziției să fie împărțit astfel, ca vitele dintr-o grupă, cuprinsă în programul stabilit de comitetul central al „Reuniunii române de agricultură” să fie separat de vitele aparținătoare altei grupe. Astfel rude (prăjini) lungi indicau grupa „*Vaci rassa Pinzgau*”, „*Vaci rassa încruciată*”, „*Vaci rassa albă*”; tot asemenea la *tauri*, la *junci*, *junince*, *tăureni*; *viței* și *vițele*. Ostenele puse de comitetul aranjator local în serviciul acestei cauze, au fost compensate pe deplin prin laudele, ce i-s'au adus de

cei prezenți. Numai ce-i drept, un asemenea aranjament poate face cinste și celor mai destoinice mâni orășenești.

Președintele expoziției, domnul *D. Comșa*, după luarea în primire a listei esponenților, convoacă o conferință a membrilor din juriu și propune ca membrii absenți din juriu să se înlocuiască prin domni *Dr. Vasile Dan*, avocat Sibiu; *Simion Lindilă* econom, și *Ioan Demian*, învățător, ambii din Noerich; *Nicolae Popa*, notar în Ilimbav și *Iosif Gligor*, econom în Bendorf. Juriul astfel întregit a proclamat de secretar al său pe secretarul Reuniunii agricole domnul *Victor Tordășianu*. A fost la orele 11½, când membrii din juriu și-au început anevoioasa lucrare a examinării cu de-amăruntul a vitelor espuse. Și în această privință, oaspele meu sibian mi-a mărturisit, că arare-ori au găsit la expozițiile reuniunii — vite atât de frumoase și atât de bine ținute și că în asemenea împrejurări juriului greu li va fi a aduce judecată de tot dreaptă în cauză.

La orele 3 d. a. juriul terminând esaminarea, s'a retras spre a-și da verdictul asupra celor mai vrednici esponenți; la orele 4 esponenții au fost întruniți la un loc, cu scop de a asista la actul sărbătoresc al împărțirii premiilor. Mai înainte de a mă pronunța însă asupra acestuia, constat, că reprezentantul comisiei economice comitatense, primpretorul cercului Noerich dl *G. Hanner*, în calitate de membru în juriu a luat parte cu mult zel la esaminarea vitelor, cum și la stabilirea listei premiilor; la însăși împărțirea premiilor, dl primpretor, chemat de afaceri urgente familiare, — nu a putut asista.

Comitetul reuniunii agricole a introdus bunul obicei de a însoți distribuția premiilor cu oare-cari formalități, ce dau întregii afaceri timbrul de sărbătoresc și cu drept cuvânt este sărbătoresc și încă mare sărbătoresc pentru țeranul muncitor, care deprins de a fi numai desbrăcat și exploatat — astăzi este laudat pentru buna ținere a vitelor sale și pe deasupra fără a i-se cere ceva în schimb, cinstit e și cu bani.

Dl preșid. *Comșa*, în limbajul d-sale poporal și fluent, ne arată în-

semnătatea ce o au expozițiile în general și cele de vite de prăsilă în special și ce însemnătate mai ales pentru noi, cari în aproape toate afacerile ne găsim la început, trece asupra culturii vitelor; la numărul de vite cât ar fi să-l avem, la ținere, la prețul vitelor de un soi și la prețul altui soi; ne vorbește în fine despre diferitele nutrețuri și încheie aducând laude meritate tuturor esponenților, membrilor din jur și comitetului aranjator, cari cu toții și-au făcut datoria.

După toate acestea, secretarul juriului dl *V. Tordășianu* citește lista premiilor din care se constată, că la grupa *tauri* au fost împărțite 2 premii în total de 16 coroane; la grupa *vaci* 10 premii în valoare de 67 coroane; la grupa *junci* și *junince* 12 premii în total de 64 cor.; la grupa *viței* și *vițele* 5 premii cu 28 coroane; la grupa *berbeci* 2 premii în valoare de 10 coroane și la grupa *oi* 3 premii în valoare de 15 coroane. În total așadar s'au distribuit 34 premii în valoare de 200 coroane. Mai observ, că premiile pentru *tauri*: comuna politică Ilimbav și Săsăuș, au reces la premii în favorul îngrijitorilor taurilor, pentru cari premiarea servește de bun stimulent de a purta și pe viitor deosebită grijă de taurul comunal. La grupa *junince* observ, că jurori, esponenți, oaspeți, în definitiv toți cei de față au fost în deplin acord, că drept podoabă a expoziției a fost juninca „*Viorica*”, dăruită acum este anul de reun. agricolă harnicului econom *Petru Sopa* din Fofeldea, care îi dă o îngrijire neescepționabilă. Juriul i-a și decernat primul premiu din această grupă, la care însăși premiul a reces în favorul altor esponenți, mai avisați la premiu, mulțumindu-se cu elogiile aduse de juriu, cărora secretarul juriului le-a dat în mod destul de elocvent expresie. La grupa *vaci* lucru de necrezut, au escelat un număr însemnat de esponenți *neo-rustici* din *Chirpăr*, cari se indeletnicesc cu economia și indeosebi cu cultura vitelor *rassa Pinzgau* curată.

Primind toți premiile premile, dl *D. Comșa* declară expoziția de încheiată. Părintele *Alexandru* mulțumește și aci pentru atenția, ce i-s'a dat Ilimbavului

„Țeranii nostri”

— Piesă poporală în 3 acte —
de

N. Macovișteanu.
(Urmare și fine).

Actul III.

Scena IV.

Cei de sus și Traian.

Traian (intrând vede pe *Lenuța* în genunchi, furios se repede la dînsa și o ridică): Cum, *Lenuța*, nu-i destul, că liftele acestea mi-au adus o rușine pe cap, vrei și tu să mai adaogi punându-te în genunchi și cerînd mila unui păgân, care nu are... nici Dzeu...

Moise (ironic): Dar' am casa mea...

Traian: Încă nu este a ta ticăloșule, și nu va fi, până-ce eu voi avea aceste brațe și puterea de a lucra... Nu te bucura păcătoșule, căci până-ce eu voi fi în viață, nu te vei numi tu stăpânul acestei case... tu care astfel ai știut să-mi răsplătești binefacerea mea... tu te vei outremura încă de mă-

rimea păcatelor tale atunci, când mânia răsbunării mele te-a lovi... (furios se repede spre *Grec*, care tremurînd de frică caută să se ascundă).

Lenuța (pășește înainte și-l oprește): *Traiane*, pentru D-zeu, nu nefericești copiii nostri...

Traian (liniștindu-se puțin): Nu într'adevăr, nu merită tâlharul acesta să-mi încarc sufletul de păcate pentru el... A fost un moment slab când m'am hotărît a-l primi în casa mea... Are să-mi fie de învățătură pentru întreaga mea viață... ear' cel-ce va lucra ca mine, ca mine să o pățească... (uitându-se spre *Grec*) piei din ochii mei *Satano!!!*

Scena V.

Cei de sus și Coriolan.

Coriolan (intră cu alți doi țerani, după ei *Eva*, *Anica*, *Costică* și alții): *Traiane!* Eu, dimpreună cu d-lor viu în numele direcției reuniunii noastre și peste tot în numele tuturor consătenilor

noștri, spre a-ți aduce o veste îmbucurătoare... vorbind, mă simt foarte fericit, că mi-s'a dat ocazie a-ți vesti această bucurie, ție, care pururea ai fost fală și mândria comunei noastre, și care împreună cu noi în luptă dreaptă ai încărunțit înainte de timp...

Traian: Am încărunțit, dar' inima mi-a rămas pururea tină și gata de luptă pentru înaintarea comunei și a nației noastre...

Coriolan: Dorul tău de a lupta cu noi și pentru noi îl cunoaștem toți prea bine, și de aceea noi cari știm și voim să-ți prețuim faptele tale după merit, ne-am consultat și am decis, ca reuniunea noastră, la a cărei înființare și propășire nici unul dintre noi n'a lucrat mai mult ca tine, vîzîndu-te acum ajuns pe drumul pericol, care duce la pierirea ta, dar' nu din vina ta, ci din cauza păcătoșelor intrigi puse la cale de cătră acea viperă veninoasă, pe care o ai primit în casa ta, și o ai încălzit

și jurului seu prin aranjarea expoziției.

De sine înțeles masa nu poate să lipsească, dar' lasă, că am și fost vrednici de mâncările gustoase și îmbelșugate, servite de membrele aparținătoare sexului frumos ale familiei vrednicului paroch Păreșu din Agnita, soorul părintelui Alexandru. Abia la orele 5 seara ne-am pus la masă după o muncă obositoare de 6 ore petrecute dragă Doamna în liber, în câmp, între oameni, la a căror inimă nu pare a se fi sălășluit duhul pismei, răutății, invidiei, ca într'o altă seamă dintre oamenii noștri.

Toastele dela masă, alternate de cântări parte solo parte în cor., ținute mare parte din sfera de activitate a reuniunii agricole și prin urmare în materii, ce privesc în deaproape pe economul nostru — au completat oare-cum discursurile ținute la expoziție. Frumos au vorbit d-nii D. Comșa, president; parochul I. Alexandru, parochul I. Păreșu (Agnita), I. Paicu, inv. (Agnita), I. Popa, paroch în Vidacutul-rom., V. Tordășianu, Florian Bologa, paroch, Marpod, I. Petrișor, paroch (Alțina), economul Dionisie Ganea (Noerich) și alții. Corul cântăreților a fost compus din ceata junilor călăreți, cari au întimpinat comitetul reuniunii, ear' conducător al lor pe lângă parochul Alexandru, es primarul Ioan Alexandru. Vrednicii Limbășeni brav s'au purtat, de laudă, de mare laudă sunt vrednici.

Conspect

despre esopenții premiași ai expoziției de vite a XII-a, aranjată de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului la 27 Octomvrie 1901 în comuna Ilimbav.

Grupa I. Tauri.

- Premiul I. Comuna politică, Ilimbav cor. 8
Premiul II. Comuna politică, Săsăuș cor. 8

Grupa II. Vacii.

- Prem. I. Ioan Popovici, paroch, Săsăuș 12
Prem. II. Zevedeiu Măniș, ec., Marpod 213 10
Prem. III. Miruș Noată, econ. cor.

- Chirper 1-10
Prem. IV. Ioan Todărcea, ec., Chirper 8
Prem. V. Simeon Stănuleț, ec., Săsăuș 6
Prem. VI. Nicolae Popovici, ec., Bendorf 5
Prem. VII. Simion Bogdan, econom, Ilimbav 5
Prem. VIII. Iosif Popa, econom, Bendorf 5
Prem. IX. Toma Brâncovean, econom, Noerich 4
Prem. X. Ioan Mănișor, econom, Ilimbav nr. 47 2

Grupa III. Jnnei, junicee și tăurenii.

- Prem. I. Petru Sopa, Fofeldea nr. 36, cedat lui Chirion Măghiș, econom, Chirper 10
Prem. II. Ioan Bunea, econom, Chirper 8
Prem. III. Iosif Armenciu, econom, Marpod 8
Prem. IV. Simion Pițigoiu, econom, Chirper 6
Prem. V. Ioan Alexandru, paroch, Ilimbav 6
Prem. VI. Constantin Toader, econom, Noerich 5
Prem. VII. Ioan Băilă, econom, Ilimbav 5
Prem. VIII. Ioan Pânzariu, ec., Ilimbav 4
Prem. IX. Simion Scutea, econom, Chirper 4
Prem. X. Ioan Muntean, econom, Ilimbav 4
Prem. XI. Iosif Bologa, econom, Marpod 2
Prem. XII. Toma Faraon, econom, Fofeldea 2

Grupa IV. Vițel și vițele.

- Prem. I. Mateiu Pascu, econom, Ilimbav 8
Prem. II. Ioan Tocoiaie, econom, Ilimbav 6
Prem. III. Simion Măniș, econom, Chirper nr. 259 6
Prem. IV. Petru Stoica, econom, Fofeldea 4
Prem. V. Ioan Comșa, paroch, Fofeldea cor. 4

la căminul tău, pentru-ca mai târziu să-ți aducă moarte sufletească... în vederea acestora, direcția și ou ea tot satul, mic și mare, am hotărît cu un gând și cu o inimă să-ți sărim într'ajutor și să-ți scăpăm averea și moșia pentru tine, ear' pe tine pentru noi și pentru cauza noastră... Când îți aduc acest decis la cunoștință și îți predau ajutorul votat (depune banii pe masă, Grecul Moise ese pe furis afară făcând o față desperată) nu pot să întrelas a te ruga, eu, care 'ți-am dat primele raze de lumină minții tale, să primești acest mic și neînsemnat ajutor cu aceeași dragoste cu care noi 'ți-o dăm, și să rămâi și mai departe ceea-ce ai fost și ești: un stîlp neclintit al binelui și al progresului bisericei și școalei noastre, al reuniunii și peste tot al nației noastre și până la adânci bătrânețe să te putem numi un frate stimat și iubit al nostru și al tuturor.

Traian: D-le învățător! Vă rog să primiți d-voastră și să predați direcției

și tuturor consătenilor mei mulțumita mea cea mai ferbinte pentru binele ce mi-l-ați făcut mie și familiei mele, pe care eu nu-l voi uita până la sfârșitul vieții mele. Dacă până acuma am lucrat, mult puțin, amăsurat puterilor mele, atunci de acum înainte va fi pentru mine o datorință morală a-mi pune toate puterile în serviciul cauzei și spre binele comunei întregi... căci am credință tare, că numai pe această cale voi pute să mă arăt pe deplin demn de bunătatea inimilor d-voastre...

Lenuța (emoționată plânge, apoi): Traiane! fă ca bucuria noastră să fie deplină; împlinește-ți făgăduința dată Aniceii...

Traian (cătră Anica): Și acum Anico dragă, tu care ai rămas fără de părinți în anii cei mai frageți ai copilăriei, tu pe care eu te-am crescut ca pe fata mea, calea dorințelor tale nu mai vreau s'o împedec, ci voesc a te vedea fericită după dorința inimii tale...

- Grupa V. Oii. a) Berbeci.
Prem. I. Ioan Antinie, econom, Ilimbav 5
Prem. II. George Lăzăroaie, econom, Ilimbav 5
Prem. I. Ioan Alexandru, primar, Ilimbav 6
Prem. II. Ioan Stănuleț, econom, Ilimbav 5
Prem. III. Ioan Alexandru, paroch, Ilimbav 4
Suma totală cor. 200
Ilimbav, 27 Octomvrie 1901.

Demetriu Comșa, președinte.

Victor Tordășianu, secretar.

Pentru juriu:

Dr. Vasile Dan, Ioan Alexandru, martor. martor.

Îngrășatul vitelor.

Timpul cel frumos și călduros al verei ne-a părăsit pe încetul și astfel am ajuns în timpul cel rece al toamnei, după care va urma iarna friguroasă. Cu trecerea timpului de vară și toamnă, trece și lucrul cel mult și greu al economului, așa, că pe la sfârșitul toamnei și peste iarnă se poate ocupa mai cu deadinsul și cu alte ramuri laterale economice din jurul casei sale, dela cari se poată trage ceva folos sigur. Unul dintre aceste ramuri folositoare și prețioase, este fără îndoială și îngrășatul vitelor.

Sunt mulți economi, cari strâng în jurul caselor lor o grămadă de nutreț bun și ales, și în loc să-l prefacă într'o marfă mai bună și mai căutată de vânzare, cum este de pildă și îngrășatul vitelor, o lapedă acum la începutul iernei sau și mai târziu, pe mai nimic, ear' dacă au o vită de vânzare, o duc la țirg, de cele mai multe-ori mai moartă de slabă.

În timpul de astăzi, când ohiar și meseriașii și neguțătorii, cearcă fel și fel de mijloace, pentru a da o înfătoșare cât mai atrăgătoare marfei lor, pen-

(cătră Costică) apropiați-vă de mine! (cei tineri se apropie și se pun în genunchi. D-zeu să vă binecuvinte lege tura inimii voastre, și să vă facă viața dulce și fără de năcazuri... Iubiți-vă unii pe alții, dar' nu uitați a ajutama la vreme de lipsă pe cei de un sânge cu voi. Bucurați-vă cu dinșii la bucurie, și plângeți cu ei la întristare și atunci nu veți greși nici-când. Un mic sfat ce vi-l dau săpați-l adânc în inimile voastre tinere și calde. Ați văzut cu ochii calea ce duce la perire. Aduceți-vă întotdeauna aminte de ea și grijiiți să nu alunecați pe dinsa. Învęțați din pățaniile altora. Fiți buni și înțelepți, dar' nu uitați nici-odată zicala din bătrâni: Ferește-te Române de cuiu străin în casă.

Toți strigă să trăească apoi începe muzica, hora, care o dansează cu toții pe scenă în timp ce cortina cade.

tru-o să nu o facă aceasta și economul, când astăzi pe cele mai multe locuri are la îndemână cel mai bun și mai ales nutreț, precum e luțerna, trifolul, napii, cartofii ș. a., cu ajutorul cărora se pot îngrășa vitele în timpul cel mai scurt.

Ingrășatul vitelor trebuie să se facă cât mai curând, de oare-ce prin îngrășatul îndelungat, pe lângă aceea că economul pierde mai mult timp, cheltuește și nutreț mai mult, care în cele din urmă totuși îl costă și pe el ceva.

La îngrășatul vitelor lucrul de căpetenie este alegerea acelor, de oare-ce cu totul altcum trebuie îngrășați, de pildă doi boi sau vaci bătrâne și cu totul altcum cele mai tinere. Afară de aceasta, cine se apucă de îngrășatul unor vite, trebuie să le cunoască și natura lor și anume: că oare succede-va îngrășatul pe deplin, sau numai de jumătate, de oare-ce sunt unele vite mai corcioie, sau cu oare-care boală în lăuntru, pe cari să se le bagi măcar în coșul cu bucatele, cum e vorba, și tot nu se îngrășe cum se cade.

Cele mai bune vite de îngrășat sunt cele târcate sau pinzgau, cum se mai numesc. Acestea pe lângă aceea, că se îngrășe foarte ușor și curând, mai au și aceea însușire deosebită, că grămădesc foarte multă carne în corpul lor, ca-și-când ai pune cu lopata pe ele, cum se zice, pe când cele albe se desvoaltă mai mult în sêu. Și fiindcă carnea de vită este de două-ori mai scumpă ca sêul, este prea firesc, ca și vitele acelea să fie de două-ori mai scumpe ca cele albe. De aci urmează, că măcelarii caută în tirguri mai bucuros vitele cele roșii, decât pe cele albe și pe acelea le și plătesc mai de două-ori așa de scumpe, ca pe cele albe. Nu de puțină însemnătate este și aceea împrejurare, ca pentru îngrășat, să se aleagă totdeauna vitele cele mai mănăcioase sau porcoase, cari mănâncă într'una și după ce au început a se îngrășa.

Unii economi sunt de părere, că vitele puse pe îngrășat, să nu se mai miște din grajd nici până la apă, de oare-ce atunci le scade carnea de pe ele; alții din contră susțin, că și vitele grase pot să facă mișcări, nu numai până la apă, ci ici-colea la poveri mai ușoare chiar și cu carul. Desele încercări au dovedit, că procedura celor din urmă este mai bună, de oare-ce prin mișcările mai ușoare, carnea vitelor se îndeasă și întărește mai bine pe trup, ba după acele mișcări și ele capătă o poftă mai bună de mâncare. Aceasta se poate constata de altcum și la porcii îngrășați pe afară și la cei din cotețe; cei dintâi sunt mai grei și mai îndeasați, pe când cei îngrășați în cotețe sunt mai afenați și mai pufăioși. De sigur pentru-că aceia fac mai multe mișcări prin curte în aerul liber și curat.

Cu deosebită băgare de seamă trebuie să fie economul când îngrășe vite, — la adăpat. A da vitelor grase apă rece, nu numai că nu e folositor, dar poate deveni pentru ele chiar stricăcios, căpătând răceli la rinză, friguri, oufuzală sau alte boale interne. De aceea se îngrășe așa de bine și ușor vitele de

pe la mașinile de spirtuoase, fiindcă în loc de apă capătă tot lături, cari pe lângă sete, le mai ține și de foame.

Nu de puțină însemnătate pentru vitele puse pe îngrășat, este și sarea, cari le face nutrețul mai ușor de mistuit. Sarea se poate da vitelor în zdroburi mai mari ca să lingă, când au poftă de ea sau în tărțe și făină, sau că se poate face din ea apă sărată, cu care apoi se stropește nutrețul, care li-se dă de mâncare.

În economiile mai mari, unde pe fiecare an se îngrășe un număr oare-care de vite mai bătrâne, la îngrășatul acelor în grajd se procedează în modul următor: Se iau de pildă doi boi mari cam de 1000 chilograme greutate, cărora se dă apoi în periodul întâiu de îngrășat pe fiecare zi câte 10 chilograme trifoiu, măzărliche, luțernă, napi de nutreț sau otavă, 2 chilograme fân, 2 chilograme ovės cu măzărliche, 4 chilograme cucuruz sau făină cu sare măruntă, 2 chilograme turtă de rapiță și 2 chilograme pleavă de grâu opărită și presărată cu făină de cucuruz. Acest nutreț trebuie dat neîntrerupt în timp de 5—6 săptămâni, pe fiecare zi de câte 3—4 ori. Nutrirea aceasta, după-cum am zis, se numește primul period de îngrășat.

În periodul al doilea se poate face apoi următoarea împărțire: 10 chilograme măzărliche, napi de nutreț sau otavă, 5 chilograme trifoiu, luțernă sau cucuruz verde uscat, 3 chilograme ovės, 3 chilograme orz, 5 chilograme cucuruz ou grăunțul sau făină, 5 chilograme turtă de rapiță. Acest nutreț trebuie dat deasemenea timp de 5—6 săptămâni.

La nutrirea se începe totdeauna cu nutrețurile cele de fân și otavă și se isprăvește cu cele din grăunțe. De cele mai multe-ori vitele mănăcioase sunt destul de grase și după al doilea period, așa, încât se pot vinde cu preț.

În sfârșit să mai însemnăm și aceea, că vitele puse pe îngrășat trebuie să se împărtașească de o curățenie, țesălat, spălat și așternut corespunzător, căci dimpotrivă și cel mai bun și mai ales nutreț puțin le folosește.

Ioan Georgescu.

Boalele lipicioase la animale.

(Urmare).

Dalacul poate să ese și afară și pe măruntae. Când s'arată afară prin vr'o beșicuță cum e la om, sau printr'o umflătură cum e la cal sau bou, boala e mai blândă; dar când ese în lăuntru corpului nu mai este nici o nădejde de scăpare.

Dalacul bouului când ese afară se arată printr'o umflătură, care se pune mai des în dreptul unei spete, la șolduri sau sub burtă. Pe lângă umflătura dela spată, care e foarte dureroasă, pe bou îl ia cu frig, și își pierde cu totul pofta de mâncare. Boala ține astfel 3—4 zile, în care timp dacă se caută, vita poate scăpa. De obicei oamenii spânzuesc asemenea umflături de dalac; însă e mai bine să se deschidă umflătura cu un cuțit tăios apoi să o ardă cu un fier roșiu.

Când dalacul ese în lăuntru vita moare în 12 ore. Boala se cunoaște prin aceea, că bouul încetează să mai rumege și să mai mănânce; se uită mereu la burtă și pare că ar vrea să se culce, dar își ia seama. Dela începutul boalei vita tremură, după aceea se încălzește de-i curg, sudorile șiroae cari conținese îndată-ce vita începe din nou să tremure de frig. Nările-i sunt deschise peste măsură, suflă greu și deschide gura, așa că moare cu gura căscată și limba scoasă afară.

Când e aproape să moară adese-ori se vede picurându-i din ochi lacrimi. Când ochii i-se rotesc în văgăuni, repede se și împăienjenesc, apoi începe să-i tremure picioarele, și cade deodată, se bate cât poate, întinde gâtul înainte și geme adânc de durere.

Medicii veterinari au un mijloc bun, nu de vindecare, dar ca să nu se îmbolnăvească.

Vitele pot să iee ușor dalacul, căci sămënța de dalac e foarte răspândită. Vitele atinse de dalac se vor ucide și se îngroapă adânc cu piele cu tot.

Ofțica vitelor. Ofțica la om se poate lua dela om, dela părinți, dar și mănâncând carne de vacă ofțicoasă sau bând lapte dela vacă ofțicoasă.

E greu să se cunoască o vacă ofțicoasă, cu toate acestea sunt semne cari ne face să bănuim că vita e ofțicoasă. Vacă slăbește din zi în zi deși mănâncă ca și celelalte. Une-ori se întâmplă să-i piară pofta de mâncare. Une-ori tușește mai cu seamă noaptea după-ce se culcă; răsufierea e mai deasă; și i-se scurg ochii după taur, deși nu e timpul să se gonească. Ea singură umblă după taur și îl încalecă. Vacilor ofțicoase, cari sunt cu lapte, li-se împuținează laptele din zi în zi, el devine mai subțire și bate puțin în albăstriu; smântână și unt nu ese decât foarte puțin.

Ofțica se capătă ca și la oameni prin molipsire, însă adese-ori îi mai vine și omul într'ajutor prin o îngrijire proastă. O vacă, care a fătat 7—8 sau mai mulți viței și n'a fost bine hrănită, ba din contră e mulsă până nu mai dă pic de lapte, se poate bolnăvi ușor de ofțică.

Boii, cari se pun la jug, când abia au ajuns juncani sau chiar mânzați și sunt împovărați peste puterile lor se pot îmbolnăvi de ofțică.

În viață este greu de constatat, dacă o vacă este sau nu ofțicoasă. Medicii veterinari o cunosc prin tuberculinizare.

Fiind tăiată se cunoaște după măruntae și mai cu seamă după plumăni cari sunt plini de niște nodulețe tari și albicioase; când tăiem plumăni cu cuțitul parcă scârție și foarte des dăm peste niște găurele cu puroiu.

Afară de vacă și bou se mai pot îmbolnăvi de ofțică porcul și paserile. Oile și caprele se îmbolnăvesc foarte rar sau de loc. (Va urma).

Un binefăcător al poporului.

Munca dlui Ioan Kalinderu, administratorul domeniilor (moșiilor) coroa- nei din România, pentru înaintarea bi- nelui material și spiritual la țărani e cunoscută și cetitorilor noștri. Acum de curând a dat o nouă instrucțiune pentru diregătorii dela aceste domenii. In instrucțiunea aceasta îi provoacă pe diregători să îndemne pe țărani să-și închidă curțile, ceea-ce nu prea obicnuiesc țărani din România mai ales la șes, dându-le totodată și ma- terialul trebuincios pentru îngrădire. Din moșia, pe care o iau țărani în arândă, se folosească 6-10 arii pen- tru cartofi, cari se li se dee la început dela administrația bunurilor. Fiecare țeran să capete gratuit 4-10 altoi din grădinile de pomi ale domeniilor, obli- gându-se să le cultive după îndrumă- rile, cari li-se vor da. Ca să îmbună- tățească pământul vor stăru, ca și țe- rani să adune gunoiul și să-l risipea- scă apoi pe locuri. Pentru îmbunătă- țirea rasei vitelor li-se dau taurii bu- nurilor. Fiindcă și pe acolo au înce- put cu sărăcia de pânză jidovească, fiecare țeran va trebui să samene 10 arii cu cânepă primind sămēnța tot dela domenii.

Incuibându-se pe alocurea nele- giuitul și rușinosul obicei, de unii trăsesc în căsătorie sēlbatică, pe ace- stia îi va provoca, că s'au să se lapede de această conviețuire, sau să se cu- nune creștinește la biserică.

Cum instrucțiunile acestea se și implinesc, țărani de pe domeniile Re- gelui Carol vor face un nou pas de propășire în îmbunătățirea sortii lor.

SFATURI.

Șoarecii în stupină. Cu cât se ră- corește vremea mai tare, cu atât e și li- niștea mai mare în cojnițe. Fiind paza mai mică, șoarecii caută să intre în cojnițe, unde atacă fagurii. Și câte-o albină le cade jertfă, după-cum dōve- desc jumătățile de cadavre de pe scân- dură. Șoarecii se incuibă mai ales în cojnițele de paie și sunt cu atât mai stricăcioși, că o singură păreche poate ruina un stup întreg. De aceea trebuie puse olușe și venin în stupină.

Chit pentru înșepenirea cuțitelor și furcușelor în mânerele lor. Se ame- stecă bine 500 grame colofoniu (sacăz) pulverizat cu 140 grame pucoasă pul- verisată și 140 grame nēsip sau cără- midă pisată, se umple golul mânerului cu acest amestec, apoi se implântă în el cotorul cuțitului sau furcușii în- roșiți în foc. După răcire cuțitul sau furcușul fiind bine fixate, ne vom feri de a le mai introduce cu mânerul în apă ferbinte.

Stiri economice.

Arēnda tirgului de țeară din Ar- pașul, infor. se va licita în 18 l. c. n. la direcțiunea bunurilor erariale din Fă- găraș pe baza ofertelor făcute în scris.

Liferările pentru căile ferate în valoare dela 600 cor. în jos le pot face și meseriașii din loc după ordinațiunea ministrului de comerț.

Pentru liferarea de 16.000 straie de iarnă, 30.000 straie de vară și 6760 pături de cai se va ține licitație publică în 26 Nov. a. c. Condițiunile se află în cancelaria camerei de comerț din Brașov.

Starea sēmēnăturilor din Germa- nia și Austria. După rapertul biroului statistic din Prusia, starea sēmēnăturilor din Germania e mulțumitoare. Recolta cartofilor abia e mijlocie. Sēcara încă nu e sēmēnată. Toate lucrările econo- mice au întârziat din cauza timpului ne- favorabil.

În Austria a fost recolta cucuruzu- lui mijlocie, a cartofilor slabă.

Industria națională în România. Pentru încurajarea industriei naționale ministerul de domenii va depune un proiect de lege, prin care suspendă avan- tagiile industriei pentru acele materii, cari se găsesc și la țeară.

Comerțul estern al Franciei în primele 8 luni ale anului se presentă cu următoarele cifre: Importul s'a ridicat la 3,213.890.000, esportul la 2,745.128.000 franci. Din Austro-Ungaria s'au impor- tat mărfuri în valoare de 58 mil. 435.000, dându-i în schimb mărfuri pentru 11 mil. 980.000 franci.

Domicilierea ulterioară a poliței (vexelului) nu poate fi excepționată de cătră debitorul cambial, dacă a avut cu- noștință despre împrejurarea, că insti- tutul care a escomptat cambia observă obiceiul de a-domicilia cambiile escomptate la sine însuși. Tot astfel și în casuri când respectivul debitor n'a știut înainte, la care institut se va escompta cambia girată de dînsul.

Comerțul cu nuci în Moldova. Sēptēmāna trecută au sosit în Iași câțiva reprezentanți ai unor mari case comer- ciale din străinătate pentru a face cum- părători de nuci.

Deși producțiunea nucilor la noi este destul de bună, totuși prețul unui vagon nu s'a urcat până în present de- cât la 3150 lei, pe când în alți ani se vindea cu 4000 de lei.

Aceasta se esplică prin faptul, că în anii trecuți producțiunea nucilor în Ungaria a fost nulă, pe când anul ace- sta e foarte abundentă.

Ferul în Germania. Producțiunea totală a ferului în Germania pe luna Septemvrie a. c. a fost de 625.220 tone, față de 643.321 tone din August și față de 417.000 tone din Septemvrie 1900. Cum vedem producțiunea a mers tot scăzēnd.

Dela 1 Ianuarie până la 30 Sep- temvrie 1901 producțiunea ferului a fost de 5,871.859 tone, față de 6,249.314 tone din aceeași perioadă a anului trecut.

FELURIMI.

Minunile unui preot. Se scrie din Petersburg: Toată lumea și toate ziarele nu vorbesc de altceva decât de o mare minune făcută de celebrul preot Ioan din Kronstadt. Am zis celebru, fiind că acest făcător de minuni dacă e puțin cunoscut în restul Europei, e omul cel mai popular din toată Rusia, omul cel msi cunoscut într'un popor de peste o sută de milioane locuitori.

Faptul s'ar fi petrecut la Kontianschoie, unde părintele Ioan se duse ca să inaugureze o școală. La serbare și luaseră parte 10.000 de persoane venite din împrejurimi. După ceremonie, părintele Ioan fu poftit la masă.

Cu toate-că o mulțime de agenți de poliție păzeau ușile școlii, mulțimea năvăli înainte ca masa să se termine. Reușiră cu mare greutate să dee lu- mea afară; dar' au rămas și în școală doi bărbați și două femei cari abia ție- neau pe brațe o femeie, care părea lip- sită de viață.

Lovită de paralisie acum șapte ani, această ființă nu putea să se miște și ținea ochii închiși. Acel corp amorțit fu adus preotului Ioan.

După-ce a întrebat cum se numește acea femeie, preotul se apropie și fixân- du-o îi ordonă să deschidă ochii. După- ce el repetă de mai multe-ori acest or- dîn, Avdochia — acesta e numele parali- ticeii — deschise ochii.

— Fixează-mă, ordonă preotul, și fă semnul crucii.

Și încet, cu mare efortare, bolnava își făcu cruce.

— Fă din nou, și earăși.

Și bolnava se supuse cu un gest din ce în ce mai sigur.

— Și acum scoală-te, urmă preotul. Ea se sculă.

Preotul Ioan se întoarse apoi la locul seu, spunēnd femeii:

— Vino și îmbrățișează-mă.

Se văzu atunci femeie, care cu puțin- mai nainte nu se putea mișca, apropiin- du-se de preot și sărutându-l pe față.

El, binecuvēntându-o, i-a spus:

— Du-te și roagă-te!

Și ea plecă fără să mai aibă ne- voe de nimeni.

Aceasta s'a întâmplat în fața a 70- de persoane, cari plāngeau de emoțiune.

La orele 4 părintele Ioan a plecat din Kontianschoie, însoțit de generalii Orlov și Muchlaiefsky, de arhitectul Strogonoff și alte persoane, cari fuse- seră de față la inaugurarea bisericeii. Toți s'au dus la Borovitchi, în casa pri- marului. Știrea despre sosirea preotului se răspândi cu iuteala fulgerului și mii de persoane se adunară în fața casei, cerēnd cu lacrimile n ochi binecuvēn- țarea. Preotul eși de mai multe-ori în balcon, dând binecuvēntarea. La 6 ore seara s'a servit prânzul, în timpul că- ruia preotul Ioan nu avu un minut de odihnă; căci într'una i-se aduceau copii bolnavi, pe cari el trebuia să-i binecu- vinteze.

CRONICĂ.

Vicenotar. Ni se scrie: În 31 Oct. st. n. s'a făcut alegerea de vicenotar în comuna Cărpiniș. A fost ales cu aclamație domnul *Corneliu Muntean* din Cricău.

Un post de învățător vacant. În comuna Sărăvad (T. Szarvad p. u. Tasnád-Sălagiu) devenind postul de cantor-învățător gr.-cat. vacant, președintele senatului școlar din aceea comună publică concurs pentru ocuparea aceluiași post. Terminul 20 Noemvrie st. n. a. c.

Nona. În comuna Răducăneni (jud. Iași) s'a constatat un caz de nouă (amorigire, care ține mai mult timp). Agripina Lungu, fata unui locuitor din sat, a fost cuprinsă de un somn lung care a ținut cinci zile împlinite. În tot acest timp nu s'a trezit decât o singură dată pentru a adormi din nou.

Regimentul lui Adam. Un oficer reîntors din Africa povestește următorul bucluc al soldaților englezi: În apropiere de Kiersdorf, Burii prinseseră odată patrusprezece soldați din regimentul de husari A. 13. Cum Burii aveau mare lipsă de haine, au desbrăcat nap pe cei patru-sprezece, apoi le-au dat calea să se reîntoarcă la regiment. Ziua următoare 48 de soldați ai aceluiași regiment au fost trimiși să răsbune rușinea tovarșilor lor. Au fost prinși însă și ei și au fost trimiși înapoi, desbrăcați nap și ei. De atunci regimentul 13 are dela soldații din celelalte regimente porecla: *regimentul lui Adam*.

Femeile, copiii și Burii. În anul trecut a fost invitat Dr. Siemens, mort zilele trecute, la masa împăratului Wilhelm, unde se mai afla și regele Vitenbergei cu ginerele lui, principele de Vied. Intre altele vorbiră și despre războiul din Transvaal. Împăratul zise, că nu-și poate explica, cum de toți Germanii sunt însuflețiți pentru Buri. Dr. Siemens îi răspunse: „Lucrul se explică ușor. Insuflețirea pentru Buri de aceea e așa de mare, pentru-că în toate familiile femeile și copiii țin cu Burii. Așa e la mine acasă și așa e pretutindenea. Împăratul se lovi rizind peste genunchi și zise: „Ai drept, dle Siemens, așa e și în familia mea. Femeile au produs insuflețirea pentru Buri. Nevastă-mea de abia poate aștepta dimineața gazetele, ca să citească nouă biruințe de ale Burilor.

Miresă inebunită. Frumoasa fiică a lui A. Petrovici dintr-o comună din Bănat se logodise și în câteva săptămâni avea să fie ospetul. Dar almintrelea a fost să fie. Logodnicul căzu de pe un car înărcat și rămase mort pe loc. Nenorocirea aceasta a turburat mintea bieteii fete și acum e în casa alienaților din Budapesta.

Un finanț ucis. În Valea-mare (Bănat) s'a întâmplat zilele trecute o crimă. În comună sunt mulți proprietari de cazane mici, cari ferb țuică. Unul dintre ei, G. Luga își ferbea și noaptea rachiu, fără a veni pe finanți, ca să nu fie silit la plata taxei. Despre asta au aflat finanții și Lunia treoută au surprins pe proprietar, că ferbe fără licență. Acesta, în tovarășie cu alți trei vecini, a sărit asupra șergentului de finanți, care-și îndeplinea slujba, și l-au omorât. Toți au fost prinși de gendarmerie și escortați la temniță.

Viriliști români din comitatul Sălagiu pe anul 1902: George Pop de Băsești, proprietar (Băsești); Andreiu Cosma, director de bancă (Șimleul-Silvaniei); Alexandru Pop, jude cercual (Cehul-Silvaniei); Florian Ciocan, adv. (Cehul-Silvaniei); Dr. Mihaiu Pop, adv. (Șimleul-Silvaniei); Dr. George Pop, adv. (Zălau); Vasiliu Mica, proprietar (Someș-Oșorhoiu); George Filip, proprietar (Santău); Mihaiu Bohățel, proprietar (Supur); Laurențiu Bran, preot (Someș-Séplac); Vasiliu Pop, preot (Oarța-de-joa); Ioan Kesely, preot (Năprade); Vasiliu Rob, notar (Borla); George Filip, preot (Cănaș); Ioan Bancoș, econom (Sélsig); Patrișiu Lobontin, preot (Silvaș); Dr. Ladislau Gyurkó, avocat (Jibău); Mihaiu Pop, preot (Cuceu); Stefan Cosmuș, proprietar (Santău); Gavril Murășan, preot (Chiesd); Aurel Pop, proprietar (Treznea). *Suplenții:* Demetriu Coroianu, protopop (Santău); Ioan Basti, proprietar (Chișfalău).

Marele congres catolic, pentru lucrările pregătitoare ale autonomiei bisericii catolice din Ungaria și-a început ședințele în 4 Noemvrie n. Ședințele s'au terminat Joi. Preste 4000 de persoane maroante din cler și mireni au luat parte la aceste ședințe.

Răsbunări electorale. În orașelul *Székelyhid*, de când a fost alegerea de deputat, în fiecare noapte este câte un foc. Se zice, că alegătorii kossuthiști și-au ales modul acesta de răsbunare contra acelor, cari au votat pentru candidatul guvernamental. Făptuitorii însă n'au fost până acum descoperiți.

Atentat. Mergând inv. G. Hodrea din M. (Bănat) noaptea pe drum, a fost atacat de mai multe persoane. El scoase revolverul și trase mai multe pușcături, cari și-au silit pe atentatori să fugă. Unul dintre aceștia a fost aflat dimineața mort. S'a pornit cercetare.

O statistică a medicilor din România. Dincolo sunt 1224 doctori, între cari și 20 doctorițe. Apotecari sunt 541, veterinari 201, dentiști 69, moașe 1167. Se vine deci la 5000 locuitori un medic.

Din statistica școalelor medii săsești. Numărul elevilor la gimnaziile și școalele reale săsești din Transilvania a fost în anul trecut 2067. Din aceștia au fost 1659 Germani, 252 Români. — 165 gr.-or., 90 gr.-cat. — 121 Maghiari, 23 Jidani și 12 de altă naționalitate. Cei mai mulți Români au fost în Sibiu (83), Bistrița (50), Sebeșul-săseș (40), Reghin (32), Sighișoara (31), mai puțin în Brașov (3). Maghiari au fost mai mulți în Reghin (36), Sibiu (școala reală 23), Bistrița (22) și Sighișoara (10).

Adunarea gen. a despărțământului Orăștiei al Asociaț. pentru lit. și cult. poporului român. se va ține în comuna Bobâlna la 21 Noemvrie st. n., (ziua sf. Mihail și Gavril), înainte de prânz la orele 10^{1/2}, în biserica gr.-or. cu program bogat.

Dușmănia veche. Ni se scrie: În comuna Vișag s'a întâmplat Vineri seara un omor. *George Pașcaleu* de mult era în dușmănie cu *Teodor Filip*. Vineri seara, în cârcăma jidanului Izig Benedek, au început la certat, și înfocându-se tot mai mult într-un moment de uitare de sine *Pașcaleu* a scoas un ouțit și l-a împuns în grumazul lui *Filip*, care imediat a căzut mort. *Pașcaleu* s'a însinuat la judecatorie, unde a și fost arestat. Ambii au avut familie mare.

Petrecoere în Avrig. Reuniunea femeilor române din Avrig, invită la petrecoerea împreună cu joc, concert și tombolă, care se va aranja cu concursul unui grup de teologi din Sibiu Duminecă, în 10 Noemvrie st. nou, în sala hotelului comunal din Avrig. Prețul de intrare: de persoană: locul I. 1 cor., locul II 60 bani, locul III: 40 bani. Inceputul precis la 7^{1/2} ore seara. (Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică).

Cât costă pacea înarmată? Societatea amicilor păcii din Austria comunică următoarele cheltueli, ce le au avut statele principale cu armatele în anul 1900: Rusia 1291 milioane franci; Germania 969 mil. fr.; Franța 978 mil. fr.; Austro Ungaria 478 mil. fr.; Italia 380 mil. fr.; Spania 171 mil.; Svedia și Norvegia 108 mil. franci.

Anglia figurează în conspectul acesta cu un budget de 1810 milioane, mărît așa de tare din cauza războiului cu Buri. Suma totală cheltuită de aceste 8 state e deci de 6 miliarde, 711 mil. 653.500 franci. Dacă mai adăugem la aceasta și interesele după datorităle făcute de aceste state mai tot pentru trebuințele armatei, ese suma enormă de 11 miliarde, 707 milioane 653.100 franci. Și când ne gândim, că sute de mii de oameni din statele acestea n'au ce mânca, trebuie să ni se pară sumele acestea și mai grozave.

„Despărțământul Biei” (și Dicio-Sânt-Mărtin ca afiliat) al Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, este convocat la ținerea adunării sale pe Sămbătă, în 16 Noemvrie st. n. a. c., în școala gr.-cat. din *Spini*. Pe lângă programul oficial se va asista la parastasul servit pentru sufletele învățătorilor decedați pe teritoriul acestui despărțământ. Prelegere practică va fi ținută de *I. Ignat*, învățător în *Spini*. Însemnătatea școlii, disertațiune de *Dem. Laz. Todoran*, învățător în *Căpâlna-interioară*. Aprecierea prelegerii și a disertațiunii etc.

„Emke” își va ține, după-cum aflăm în foile din Cluj, adunarea generală din anul acesta în 10 l. c. Din raportul anual al acestei reuniuni de maghiarisare se vede, că are 61 comitete filiale și o avere de 2.735.000 cor. (față de anul trecut o creștere de 167.000 cor.) Numărul membrilor e de 10.989. Ajutoarele date de „Emke” la 219 comune, institute și reuniuni au atins suma de 148.882 cor. În Gioagiul-de-jos a ridicat un orfelinat, în Bărcea-mică a conces un stallum pentru un preot maghiar, în Blaj se va înființa un nou asil pentru copii mici. Comitetul a luat inițiativa pentru organizarea de reuniuni de tineri. Pe terenul economic a făcut propagandă pentru răspândirea articilor industriali din patrie. Din venitul curat al chibritelor „Emke” i-s'a asigurat o parte, cu care voește să ridice în Cluj și în Pesta câte o „Casă școalească”, în care să se adăpostească școlari de Săcui. Tot în acest raport se dă expresiune patriotice; indignări, provocate de împrejurarea, că patru cereri trimise de „Emke” la comanda marinei austro-ungare pentru ca să fie primiți 4 tineri Săcui în școala de matrozi, a fost rezolvate nefavorabil, fiind indispensabilă cunoașterea limbii germane. Tineri Săcui, cari se ție nemțește, nici nu există, zice raportul. E și prea mult cerut dela Săcui cuminți.

Dela alegerile ungurești se des-
coper zilnic tot felul de mișelii, cu aju-
torul cărora corteșii cumpărau sufletele
celor slabi. Fiind legea mai aspră, ca
mai înainte, s'au făcut tot felul de in-
șelătorii fine, așa că cumpărătorii de
voturi se nu poată fi prinși. Un corteș
d. e. a cumpărat dela alegători toți câinii
și fiindcă nu era Chinez, ca să rîvnească
după friptură de carne de căne, nici nu
avea atâtea comori, ca să aibă lipsă de
atâția păzitori, a lăsat câinii tot la pro-
priarii cei vechi, plătinind alegătorilor
pentru întreținerea cânilor câte 1 fl. pe
zi. După ce au trecut alegerile, au în-
cetă și diurnele plătite cânilor. Alt can-
didat se juca cărți cu alegătorii frun-
tași (?) și perdea în punga fiecăruia o
sumă înainte statorită. Zi-le alegeri un-
gurești și pace!

Eară împușcături la ospet. In
Silaș a împușcat la ospet, unul dintre
oaspeți așa de fără grije din pistol, în-
cât întreaga încălțatură a ajuns în
fața lui L. Blidariu, care se uita și el
la șirul nuntașilor.

Necrolog. In 27 Oct. s'a inmormen-
tat în oimiterul bisericii din Simea
economul Ioan N. Chirciu, care cu toate
că a fost un om sorman a dat fiilor sei
a creștere bună, ajungând unul preot și
celalalt vigil de pădure. Fie-i țărina
ușoară.

Foc. Din Măceriș ni-se scrie, că în
23 Oct. a izbucnit un foc la locuitorul
Grig. Negru, arzându-i 15 cară de
fân și unele victualii. El n'a fost asi-
gurat.

Ape. In Filea (Füleháza) p. u.
Deda s'a înființat o bibliotecă populară.
Conducătorul ei, domnul Greg. Ceontes,
învățător, apelează la toți binevoitorii
înaintării culturale a poporului român,
ca să o spriginească cu cărți, cari să
binevoască a le trimite la adresa
de sus.

Proces de presă. Cu procese de
presă a început să învrednicească stă-
pânirea și pe Nemți. De când s'au mai
deșteptat și Șvabii din Banat din amor-
teala lor națională, procurorul urmărește
cu atențiune mișcările lor. De aceea
nu ne am prea mirat, căud am aflat, că
în contra dlui A. Korn s'a intentat proces
de presă pentru un mēduvos articol
scris în Gros-k kindser Zeitung, con-
tra maghiarizării prin șoale.

Convocare. Despărțământul Fă-
găraș al Reuniunii învățătorilor gr.-cat.
din arhidieceasa gr.-cat. din Alba-Iulia
și Făgăraș își va ține adunarea de
toamnă Duminecă în 17 Noemvrie st. n.
a. e. în Homorod, la care se invită p. t.
membrii și toți binevoitorii ai școlael.
Șinca-veche, în 1 Noemvrie n. 1901.
President: Ioan Pop, învățător diri-
ginte. Secretar: Octavian Pop, inv.
diriginte.

Pentru un copil nevinovat. O
poveste veche. Un mișel înșeală o fată
și când aceasta rămâne cu un copilăș în
brațe dispare. Mama moare în curând
și nevinovatul prunc rămâne în etate
fragedă avisat la mila oamenilor. Despre
un astfel de cas ne scrie părintele Ioan
Barna din Miraslău (Miriszló p. u.
N.-Enyed) apelând la caritatea celor-
ce și-o pot dovedi cu fapta în cazul de
față. Copilășul, botezat Alexandru, e de
10 luni, sănătos, mănâncă deja și stă
sub îngrijirea unei femei, care a văzut
de el îndată după naștere, căci mamă-sa
a fost în puținul timp, cât a mai trăit,
bolnavă. Doica aceasta ar fi aplicată
să vină cu el cu tot pe cât va timp la
cel ce ar vrea să-l primească. Cei ce
se interesează de soarta acestui bă-
iețel, să scrie la adresa mai sus amintită.

Despre Clemente Munteanu, fost
timp de 61 ani paroch în comuna Limba
și răposat acum de curând ni-se po-
vestesc următoarele: Ca preot tiner,
răposatul Clemente Munteanu în revoluția
din 1848-49 a suferit și el batjocurile
și barbariile, pe cari mulți preoți au
avut să le îndure pe acele timpuri.
Bătut crunt cu vergi și băte, bietul preot
rămăsese leșinat, fără simțiri, dar călăii
sei și-au mai satisfăcut instinctele be-
stiale și prin tăierea unei buce a leși-
natului. Dus după aceea acasă spre a
fi înmormântat, omul și-a revenit în
fire, — pentru a păstori mai departe
turma sa cuvântătoare. Afle acum odihna
de veci în sinurile Tatălui ceresc!

Scumpiul (mălin, iorgoran, liliac)
din grădina unui abonent al nostru
din Gesac a înflorit acum în toamnă
din nou.

Esecutarea lui Czolgosz, ucigașul
presidentului Mac Kinley, s'a săvârșit în
29-Oct. Despre modul cum s'a făcut,
aflăm următoarele:

Leo Czolgosz s'a deșteptat la 5 ore
dim., după-ce noaptea întreagă a dormit
bine. La ora 6 i-s'a dus în închisoare
vestimentul în care fu executat. Czolgosz
se sculă repede, se îmbracă și apoi
prânzi. La orele 7 $\frac{1}{2}$ apără la el direc-
torul închisorii care i-a dat de știre,
că a sosit timpul executării. Delicuentul
seridică îndată și merse în camera mortu-
ară. La dreapta și la stânga era asistat de
păzitorii închisorii. Preot n'a fost chemat,
fiind că în ziua premergătoare a refuzat
pe preotul, ce i-s'a trimis, arătând și
prin aceasta, că a fost fără D-zeu.

Deja înainte de ce ucigașul ar fi
fost condus în camera mortuară, el în-
trebă dacă vor asista mulți la executare,
fiind că ar dori să le adreseze câte-va
cuvinte de adio. Directorul l'a încu-
noștiințat, că numai foarte puțini au ob-
ținut bilete de intrare și că la nici un
cas nu i-se va permite să vorbească.
Se pare însă, că păzitorii nu l-au putut
totuși opri să nu vorbească, căci înainte
de a i-se aplica electroizii, Czolgosz a zis:

— Am ucis pe președintele, de oare-ce
credeam, că prin moartea lui voiu folosi
muncitorilor. Nu-mi pare rău, dar' mă
doare, că nu mi-am putut lua rămas
bun dela tatăl meu.

Acestea au fost ultimele cuvinte ale
ucigașului. În momentul acesta era
pus dej pe capul lui Czolgosz coiful
de fer în care se introduse unul din
polii electrii ai curentului cu o putere
de 1700 Volta. Celalalt electrod avea
formă de pantă, pe care condamnatul
avea așezate tălpile picioarelor goale.

La ora 7.13 s'a dat semn pentru
prima lovitură. Corpul lui Czolgosz s'a
cutremurat de câteva-ori convulsiv și
deodată înțepenit. Urmără încă două
lovituri, dar' se părea, că deja la prima
lovitură a înțecat ori-ce funcțiune a vieții.
La 7 $\frac{1}{2}$ medicii au constatat, că e mort.
Corpul a fost apoi deslegat de pe scaunul
de fer și înmormântat în curtea închis-
orii. Vestimentele și scrisorile lui Czolgosz
au fost arse. Lui Czolgosz nu i-s'a
făcut autopsia.

Cățelușul ca polițist. Într'un cupeu
al trenului ce mergea cătră Nyiregyháza
era un dirigător de curte. El își pusese
paltonul și celalalt bagaj pe scaunul
din fața lui și adormise. Când dormia
mai bine, intră un domnișor — era de
cei lungi în degete — și dă să și vire
mâna în busunarul dela paltonul celui-
ce dormia. Nici nu apucase bine cu ea
sub haină, când începă să se vaiete. Un
cățeluș al celui-lalt călător, care odih-
nia acolo, îl apucă cu dinții de deget și
nu vră să-l mai lase. Se pomenește
stăpânul, vin și câțiva împiegați de tren
și-l prind frumușel pe pungaș. În arest
a avut timp să și vindece degetul.

Să fie cu putință? Despre preo-
tul român(?) Ioan Serbac din Vama
(Sătmar) ne scrie un om cult, că s'ar
fi exprimat la o adunare, în care erau
și străini, într'un mod așa de scandalos
despre Românii din părțile acelea,
incât s'au mirat și Jidanii și Ungurii
prezenți.

Despăgubire pentru un condam-
nat pe nedreptul. În anul 1898 a fost
condamnat în Paris un om la 5 ani
temniță. În anul acesta s'a dovedit ne-
vinovăția lui și tribunalul l'a absolvat
de restul pedepsei votându-i și o des-
păgubire de 20 mii franci pentru cei 3
ani suferiți pe nedreptul.

Concert pentru ajutorarea copiilor
săraci. Reuniunea de ajutorare la Cră-
ciun a copiilor săraci neobligăți la școală
încă, fără deosebire de confesiune, a
aranjat în 31-Oct. a. c. un concert în
favorul acestor copii. La acest concert,
foarte bine reușit, a luat parte și corul
Reuniunii sodalilor rom. din Sibiu,
care cu cele 2 cântece naționale a sece-
rat aplause generale. Laudă sodalilor
români și conducătorului lor, dl C.
Popa!

Societ. dela calea ferată vicinală
din comit. Torontal a avut un proces
cu comunele Toracul-mare și Clec. Când
s'a construit adecă linia vicinală Beci-
cherecul-mare-Zombor, comunele numite
n'au vrut să plătească suma de 17.280
cor, cât s'ar fi venit pe ele, pentru-că
comitatul n'a adus nici un conclud în
privința aceasta. Societatea le-a impro-
cesuat, dar' tribunalul din Becicherecul-
mare a respins-o cu cererea ei, con-
damnându-o la purtarea șpeselor de
proces.

Un glob de foc în Octomvrie. În
Viena s'a văzut în săptămâna trecută
un glob mare de foc, a cărui lumină
strălucia dela Marea-adriatică până în
Germania-de-nord și din Bavaria până
în Galizia și Ungaria. La început era
numai ca un grup de stele, în curând
însă s'a prefăcut într'un glob luminos
de mărimea lunei pline, micșorându-și
mersul și arătându-se în colorile alb-
albaştriu, galbin și roșu. Puterea lumi-
nei era așa de mare, încât în Viena cre-
deai că e ziua. Meteorul acesta a căzut
apoi pe pământ în ținutul dintre Gisek,
Klaftau și Dobran. Pe alocurea se părea
a fi așa de aproape de pământ, încât
la unii țărani din Alt-Langenbach li-s'a
părut, că i-a atins, așa că de frică s'au
bolnăvit.

Cărți nou. In editura tipog-
rafiei și librăriei diecesane din Caran-
sebeș a apărut: *Catechismul*, IV. carte
de religiune pentru școlaele populare,
aprobat de Ven. Consistorii gr.-or. ro-
mâne din Arad, Caransebeș și Oradea-
mare, de Dr. Petru Barbu. Ediția III.
Conține: credința, iubirea și șperanța
creștină. Aduș: a) Elemente de litur-
gică, b) Estras din Statutul Organic de-
spre »parochie», c) Rugăciuni la sf.
mărturisire și cuminecătură. Prețul
40 bani.

Carnetul roșu, o interesantă no-
velă nihilistă, tradusă din germană de
Moșul. Brașov, 1901. Prețul 60 bani.

O fată de Tarabostos, roman de
pe timpul Dacilor scris de Tit Chitul,
tom. I. 269 pag. Gherla 1901. Editura
tipografiei diecesane. Prețul 1 coroană
50 bani plus porto. Tomul al doilea va
apăre peste câteva săptămâni.

Istoria Dobrogei. Dl Zamfir C.
Arbore lucrează actualmente la o operă
intitulată *Dobrogea*. Primul volum, care
cuprinde considerații generale relative

La istoria Dobrogei până la 1400, este deja isprăvit. Al doilea volum va cuprinde *Dobrogea* dela 1400 până în zilele noastre din punct de vedere istoric, economic și social.

A noua loterie de clase. Nici când n'a fost mai pronunțată tendința după noroc ca acum. Nu i se poate deci imputa la a noua loterie de clase, care începe acum, că nu ar fi de actualitate. Cele 8 loterii de până acum au făcut-o iubită și indispensabilă la public prin procedarea ei neexceptabilă, corectitate absolută, șansele de câștig extraordinar de favorabile, numărul și mărimea câștigurilor, sistemul de clase, care ușurează procurarea losurilor pentru ori-cine. Losurile primei clase, care începe acum, pot fi deja procurate. Tragera clasei I. va fi anul acesta în 21 și 22 Nov.

Știri din piață. Sibiu. Grâu hl. 10.80—11.60, secară 8.—8.80, orz 6.80—7.60, ovės 4.80—5.40, cucuruz 8.—8.40, cartofi 2.60—3.40, fasole 8—10 cor. Ouă 10 buc. 50—66 bani.

Cursul pieței de bani din Sibiu: Lira engleză 23.90; 20 lei în hârțife 18.96; 20 lei în argint 18.80; 20 franci în aur 18.98; lira turcească în aur 21.40; rubla 2.53; 1 marcă 1.17 cor.

Budapesta (bursa). Secară, nouă, 50 oligr. 6.80—7.10, orz 5.85—6.20, ovės 7.26—7.50, cucuruz 5.30—5.35, cincantin 6.15—6.25.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

D-lui I. Russu. Hala de vânzare a reuniunii economice săsești e cunoscută ca având semințe bune. Cum veți fi sêmănat-o, nu știu, deci nici cauza nerăsării nu o putem spune. Pentru cartea despre boalele de vite să te adresezi la librăria A. Todoran, Szamos-Ujvár.

D-lui I. I. comerc, Pesce. Costă 40 cr. și 5 cr. porto

D-lui N. G. G. Taxă are drept să iee, cât de mare să fie, trebuie să se hotărât comitetul.

D-lui Paul Margavela, codrean. Dacă ești codrean comitatens trebuie să fii înscris la fondul de pensune. Muncitorii au case de ajutorare, dar fiecare după ocupațiunea lor și locul, unde sînt.

D-lui I. Paicu, Agnita. După cât știu, »Patimele dlui Christos» nu sînt prelucrate ca piesă testrală.

D-lui Ioan Irimie, Mesteacăn. Scrieți la adm., care pe lângă o taxă moderată vă publică un anunț (înserat). Înăuntrul foilor anunțuri de acestea nu sînt băgate în seamă.

D-lui Vich. Goleș, Moșnița. Frumoasa carte despre »Janon» nu se mai află.

D-lui I. Galdă Ponorel 3. cor. 50 bani de trei-ori.

D-lui Iosif Cristea, inv, Netuș. Fiind afacerea pendentă la Ven. consistor, e mai bine să nu pășiți în publicitate.

D-lui Pavel Borsea, Cleveland. Scrisoarea cu drag am primit-o. E vorba de mărei numai din Statele-Unite. În privința dlui Veliceanu am dispus.

D-lui Domșa, inv., Ighiu. Răspunsul d-voastre în nrul viitor.

D-lui János Kay, Băiești. Tîrguri de săptămână Marția, și Vineria. Tîrgurile de țeară le aflu în »Căllindarul Poporului».

D-lui Azente Lene, Agnita. La America 10 cor. (2 dolari).

D-lui Potocan, Reșița. În limba română nu avem foarte de specialitate pentru pantofari.

D-lui Martin Todor, Toracul-mare. Spune-ne, ce sentință ați primit.

Ab. 1609, Seb.-sup. Mai primejdioasă e oftica. Amândouă se pot cura, numai nu trebuie amînat lucrul până se încuibă boala.

Ab. 182, Anina. E un căllindar scris de Jidani. Se capătă la Iguș Herx în București și cel din anul trecut costă 1 leu.

D-lui Nartea, București. Piesele lui Alexandri sînt cunoscute pretutindena la noi.

D-lui Toșa Voicău, Pustiniș. Cărțile le-am trimis în 26 Iulie. În Pustiniș sînteți doi cu numele asemenea, nu cumva e la țitul d-tale? Rugările 'și-le face notarul, pe lângă taxele stabilite și după regulile din cômîtatul d-voastre.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru »Tipografia», societate pe acțiuni: **Iosif Marshall.**

Zestre pentru copii.

Și părinții cei mai săraci pot asigura cu toată încrederea copii lor. Cu deslușiri mai detaliate servește prompt Representantul primei reuniuni pentru înzestrarea de fetițe și asigurare de băieți în Sibiu, Wolfgasse nr. 6.

Se caută reprezentanți din cercuri mai bune ale societății în toate comunele din Transilvania. Domni căsătorii, cari vreau să-și asigure un frumos venit lateral pe lângă puțină muncă, să se adreseze cu ofertele lor sub Direcțiune nr. 1 la administrația acestei foi.

78 1—2

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăci-mare, Nr. 8.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc

Călindarul Poporului pe 1902

a apărut și se află de vânzare cu prețul
de **40 bani** (20 cr.) și porto **6 bani** (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipografeii” societate pe acții în Sibiu,
strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării
din țară.

Casă de vânzare.

În Gurariului, p. u. Orlat,
este de vânzare o casă cu
grădină mare. De loc e legat și
dreptul (scaun) de apă, se pot deci
intemeia mori, piua etc. Cei-ce do-
resc să o cumpere, să se adreseze la
Șerb Simu, nr. căsii 217.

75 3-3

Franzbranntwein-ul

lui

BRÁZAY,

cel mai răspândit

și mai neescepționabil mijloc de cură în casă.

Se espedează dela fabrica lui

Coloman Brázay,

Budapesta, IV., Muzeum-körút nr. 23.

Căderea părului. Franzbranntwein-ul
e un mijloc escelent, pentru spălarea
părului, căci întărește pielea și rădăcinile
părului, împiedecând astfel căderea ace-
stuia. În scopul acesta spălăm părul bine
cu el seara înainte de culcare și dimi-
neata după sculare. 52 15-52

Feriți-vă de imitațiuni.

Fiți cu atențiune la marca de apărare.

Se capătă în ori-ce apotecă și în celelalte prăvălii.

Doi învățacei

se primesc în lucrătoarea de ci-
mărie și păpucărie a lui

Teodor Moldovan,

în Sibiu, strada Gușteriții nr. 85.

MARELE KRACH.

New-York și Londra n'au trecut cu vedere continentul european, și a căutat să înființeze o
fabrică de obiecte de argint, văzând produsele contra unei răsplate foarte mici a muncii. Sânt auto-
risat a aduce această la îndeplinire. Așadar' trimit ori-cui în schimbul numai a fl. 6.60 următoa-
rele obiecte:

- 6 bucăți din cele mai fine cuțite de mână, engleze.
- 6 bucăți furculițe de argint, patent american, dintr'o bucată.
- 6 bucăți linguri de masă, de argint, patent american.
- 12 bucăți ligurițe de argint, patent american.
- 1 bucată lingură de supă, de argint, patent american.
- 1 bucată lingură de lapte de argint, patent american.
- 2 bucăți păhăruțe de ouă, de argint, patent american.
- 6 bucăți farfurioare Victoria, englezești.
- 2 bucăți sfeșnice de masă cu mare efect.
- 1 bucată st. scurătoare de ciai.
- 1 bucată zăhărniță foarte fină.

42 bucăți împreună pentru numai fl. 6.60.

Toate 42 bucăți de mai sus au costat înainte fl. 40 și sânt de cumpărat acum
cu ieftinul preț de fl. 6.60.Patentul argint american, este un metal alb care păstrează culoarea argintului
peste 25 de ani pentru care se garantează. Ca dovadă cea mai bună este ca acest inserat

nu este o înșelătorie.

Si mă oblig a reda banii înapoi ori-cui nu i-ar conveni marfa, astfel ca nimeni să
nu pearză ocasiunea de a-și procura această admirabilă garnitură care convine a fi
oferit cu un

elegant cadou de Crăciun și Anul-Nou,

precum și ori-ce casă cu menajiu mai bun. De vânzare numai la

A. HIRSCHBERG.

Agentura generală a uniunii fabricelor de obiecte de argint american patent
Viena, II., Rembrandstrasse 19, II. Telefon nr. 1147.

Se trimite în provincie contra ramburs sau trimițând banii înainte.

Praf de curățit pentru aceste obiecte 12 cr.

Sânt veritabile numai obiectele purtând aci alăturata marcă metal higienică.

Estrageri din scrisori de mulțumire:

Cu prima expedie sânt foarte mulțumit și vă rog a-mi mai trimite încă o gar-
nitură
Kalocsa. Johann Majarosy, protopresbiter.

Am fost foarte mulțumit de eleganta garnitură trimisă

Otto Bartusk,

căpitan Regal și Imperial al reg. 27 de Inf. din Laibach

Am primit pachetul și sânt foarte mulțumit, rog trimiteți-mi încă o garnitură de
18 lei Kalosvar. Escelența sa Baroneasa Bánffy

Înainte de asta cu mai mult timp am cumpărat în persoană dela d-ta pentru o
familie o garnitură de masă. Familia a fost foarte mulțumită cu marfa primită, de aceea
rog să-mi trimiți și mie o astfel de garnitură și 5 cutii praf pentru curățit.

Dr. Victor Colceriu,

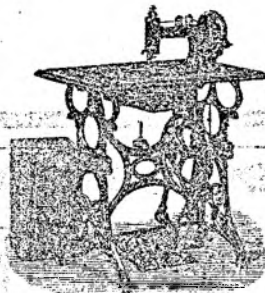
medic practic în Lăpușul-ung., Transilvania.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat
cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite
din fabrici străine și indigene pe lângă un preț
foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de ori-ce
fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se
află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut
de ori-ce fel sânt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție.
Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani
garanție.

[42] 11-

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Se pot câștiga:

Un premiu de	600.000 cor.	400.000 cor.	200.000 cor.
2	1	1	1
100.000	90.000	80.000	
1	2	1	
70.000	60.000	40.000	
5	1	7	
30.000	25.000	20.000	
3	31	67	
15.000	10.000	5.000	

etc. etc. La olaltă 77 2-3

50.000 câștiguri = 13,160.000 cor.

Cel mai mare câștig eventual

Un milion de coroane.

Cassa de bancă Lukács Vilmos,

cea mai veche și mai recomandabilă colectură principală

Budapesta, V., Fördő-utca nr. 10,

trimite losuri de I-a clasă cu prețurile originale.

Unul întreg O jumătate Un pătrar O optime
à 12 cor. à 6 cor. à 2 cor. à 1 cor. 50 b.

trimițând banii înainte sau pe lângă ramburs.